

ים

גליונות החבל הימי לישראל

הנאמר הימי - עתידנו

אחת להדש

חוברת ו' (ס"מ)

שנה ששית

אייר תשי"א / מאי 1951

כתובת המערכת

חבל ימי לישראל, תל-אביב

מל. 2437 ת.ד. 1917

שמיר

ל"יום הים" תשי"א

"יום הים" המסרתי, כ"ג באיר, יוחג השנה בשלישית במדינת ישראל העצמאית.
ב"יום הים" נסב שוב את תשומת לבך של דעת הקהל ביישוב ובתפוצות לחשיבותו החיונית של הים, לבטחונה ולמשקה של המדינה.

גם השנה נעלה ב"יום הים" סכומים למעמדנו הנמאות ותכניות ותביעות לקראת הבאות.
נתקברנו בשנה האחרונה בהשגים לא מצטיים בכל שטחי העבודה היםית, בספנות ובירדן ים, בנמלים ועובדי נמל, בדיג ובמפעלי ההקשרה היםית.

צי ישראל גדל והולך ומגביר חילים. דגל ישראל מתנוסס ברמה של 23 אניות נוסעים ומשא
ונספחן עולה על 100.000 טון.

נכס נקר גם לנו בתקופת המדינה - מחנה יורדי הים העבריים, שהגיע מקמץ נחשונים וחלוציים
בעבר לאגף ימאי ישראל השנה.

השגים נכבדים לנו בנמלי הארץ. תפוקתו של נמל חיפה הגיעה לשיאים לא שערנום בתקופת
המנדט. נמלי תל-אביב ויפו תרמו את חלקם הנכבד להקלת המעמסה במטעני האניות. נמל עמק המים
השני במדינה עדין מחכה לפתרונו. מפאתי הנגב הרחוק על חוף ים סוף בוקע ועולה חזונו של נמל אילת
גם שטח הדיג הצעד קדימה. הוקמו ישובי דיג חדשים ונרששו ספינות-דיג נוספות. נעשה גם נסיון
רציני לדיג ישראל באוקיינוס האטלנטי. הוחל בבנין מעגלי הדיג הראשונים במדינה והובח הניסוד
להקשרת דיגים.

מפעלי ההקשרה היםית מיסודו של החבל היםי לישראל עצמו ורחבו. גדל בית הספר היםי בחיפה,
התבסס המוסד המרפזי להדרכה ימית על 2500 תניכיו - נער ותלמידי בתי הספר, - הוקם המפעל
להקשרה ימית מזרז.

אולם כל אשר השג עדין רחוק מלהבטיח את אי-תלותנו בגורמים ימיים זרים נכח צרכינו
המרבבים בתקופת קבוצ גליות ולאור סכנת השיאה המתקרבת והנצרך החיוני בקיום התחבורה הישראלית
למצו ספק למדינה ותושביה את המצרכים הדרושים לבטחונה וכלכלתה.

החבל היםי לישראל - המוסד הצבירי העליון לעניני הנמאות העברית - שנתן את ידו במשך
כל שנות קיומו לפתוח הנמאות בארץ, במשיך - וביתר שאת - לעשות למצו הגשמת יעודו.
החבל היםי לישראל פונה ב"יום הים" לכל הגורמים הממשלתיים, הצבוריים והפרטיים, לכך
אזרחי המדינה ויהודי התפיצה בקריאה לעשות כל מאמץ לקדומו המהיר של המפעל היםי בישראל לשם
הבטחת עצמאותנו היםית בהקדם.

תנו יד להרחבת ספנות ישראל! המו שכם להקשרת ימאים לישראל!
התלכדו סביב החבל היםי לישראל!

ח"א ניסן תשי"א

החבל היםי לישראל

<p>עטופי צער ויגון על בטירתו של</p> <h1 style="font-size: 2em;">דוד רמז</h1> <p>מחוזי תחיית הימאות הישראלית ומחוזי אדריכליה</p> <p>החבל היםי לישראל</p> <p>מערכת "ים"</p>

עו"ד מ. ברולח / רשמי שלים

„עתידה ישראל להתפשט בכל הארצות“. זאת מרגיש כל שבא במגע עם יהודי הגולה. הרי יהדות ארגנטינה: לאחר הקמת המדינה נזדקפה קומתה. והוגד לך כי ביום הכרות המדינה נתגלה רובע שלם, שלא ידעו כי יהודים גרים בו... הדור הצעיר הוא המושך אחריו את ההורים, לרבות אלה שהיו רחוקים מציונות ומישראל.

הישוב בבואינו איירס שוכן על הדלטה ועל הפלטה ואין עניני הימאות זרים להם; לא קשה להם, ליהודי ארגנטינה, להשיג את חשיבות כבוש הים בשבילנו. ויש דור ספורטיבי צעיר, מאורגן יפה, המוכן לשתף עצמו גם במקצוע הימי, אם יוכשר ויודרך לכך. בארגון „הכוח“ ראיתי צעירים עוסקים בספורט ימי ובגרו' סמוך לדלטה חזיתי במספר הגדול של הסירות המצוינות שנועדו לחתירה, לשיט ולהתחרויות ימיות.

בקרוב תורד הימה ע"י החי"ל במקום גם הסירה הגדולה „ולדורה ב“ המיועדת לאמונים ימיים ולדיג; מתלמידים מכל החוגים, המתכוננים לעלות לישראל — יעלו עליה.

בענין רב עוקבים היהודים אחר כל המתרחש אצלנו ובקשה אחת בניהם: „תביאו לנו הצעות ממשיות לסייע בידכם“; הם מוכנים להשקיע מהונם ומאונם. בארגנטינה יש שדה נרחב לפעולה — ולפעולה ימית בכלל זה.

בימאות הישראלית

ד"ר נ. וידרו / ספנותנו לקראת יום ה'ים' תשי"א

בשלהי השנה השלישית לקום המדינה נמצא הצי המסחרי שלנו בסימן של גידול. לעומת אניה אחת, א/ק „קדמה“, שהפליגה תחת דגל ישראל ביום השגת עצמאותנו, נושאות כיום 20 אניות, שנפחן מגיע כדי 100 אלף טונות, את דגלנו במימי העולם. מספר הימאים גדל מ-100 ב-1948 כדי 1,000 מהם 850 יהודים.

אולם, המטרה ממנו והלאה, שאיפתנו לצי מסחרי, אשר יספק את דרישות המשק והמדינה, דרישות, שתגדלנה עם גידול הישוב והתפתחות היבוא והיצוא.

משק ספנות בריא אינו מבוסס על קניות אניות ישנות, אלא על בניתן של חדשות, מצוידות במכשירים חדישים. לכן היתה בנית שתי אניות-משא להובלת פרי בהולנד בשנה זו מאורע בעל חשיבות עליונה עבורנו. עד כה נאלצנו לרכוש אניות מכל הבא ליד, לשם הסעת עולים והובלת חמרים חיוניים. לא יכולנו להזמין אניות חדשות מחמת המחסור במטבע זה. התפתחות מפעלנו בעתיד תצוין, איפוא, על ידי בנית אניות חדישות, יעילות ותסכוניות, ואנו תקוה כי יבוא יום ונוכל לבנות חלק מאניותינו בישראל.

ההישגים מאפילים על הקשיים בהם נלחם מפעל ספנותנו הצעיר. עדין אין לנו מבדוק בחיפה ואנו צריכים להשתמש במספנות בחו"ל לכל תקון יסודי באניותינו. חמור אף המחסור בבעלי מקצוע, בעיקר במחלקת המכונות.

העליה הכללית במחירי ההובלה הימית עוררה רושם, כאילו עסק הספנות משגשג בעולם. אולם מסיחים את הדעת מהעליה המקבילה בהוצאות השונות, כגון: דלק, אספקה ותקונים. למעשה לא העלינו את מחירינו להסעת נוסעים מאז הכנסת „קדמה“ לשרות, אולם עלית יוקר החיים בארץ מכבידה מאד. משכורת הימאים שלנו מגיעה לסכום כפול משכר-העבודה באנגליה ובהולנד.

מצב זה מחייב משקיות יעילה ביותר. דרושים כחות חדשים במקצוע, מאמצי קימוץ בחמרים, למעט בתיקונים במספנות ולשמור על רכוש האניות, כדי שנוכל לא רק לעמוד בפני התחרות גורמי-חוץ, להתפתח ולבנות אניות נוספות. מאמץ מיוחד זה הוא הערובה העיקרית לפיתוח צי ימי מסחרי ישראלי. באמונה זה שבכוחנו להקים ולקיים מפעל ימי משגשג, אנו מקדמים את פני יום הים.

איחד את דברי לשלשת נמלי הארץ:

ממשלת המנדט הכניסה שיפורים מסויימים בנמל יפו שעבד בזמנו יפה מאד, גם בפריקת סחורות וגם בטעינת פרי הדר. האניות עבדו כרגיל ב־25—30 „ידיים” ופיריון העבודה בנמל זה היה ידוע לטובה, אם כי גם הנזק לסחורות היה מפורסם. כיום עובדות בנמל יפו מכסימום 7—8 „ידיים”. חברת „אוצר מפעלי ים” טוענת, שאין באפשרותה להגדיל את ה„ידיים” העובדות מפני שתיל הים מפריע, אבל, למעשה, אפשר בנקל להפעיל שם עוד כ־8 „ידיים”. נמל יפו יכול בנקל לקבל את פריקת האניות המגיעות עם מטענים בתפוזרת; וחובה על משרד התחבורה להגדיל תיכף את יכולת הפריקה של נמל יפו ב־8 „ידיים” — וגם 6—8 „ידיים” למילוי שקים. כל אניה שלישית המגיעה לארצנו עם מטענים בתפוזרת יש, לדעתי, להפנותה לנמל יפו, מקום שם הים שקט באופן יחסי והפריקה קלה יותר מאשר בתל־אביב.

נמל תל־אביב

כאשר נבנה נמל תל־אביב היו הפטריויטים של העיר הגקים מאד בדרישותיהם לפרוק בו את האניות, והיו מוכים נים לשם כך לשלם יותר דמי הובלה וכל מיני הוצאות מיוחדות. בזמן ההוא חששו בנמל חיפה שחדירת הפועל לעבודות הנמל תפסק. חשש זה אינו קיים עוד היום. לדא־בוננו לא נעשה דבר לפיתוחו של נמל תל־אביב באופן ישיר. לכולם נוח כ־: לפועלים — שמספר ה„ידיים” לא יגדל על השיעור 8. לקואופרטיבים של הסבלות וההובלה וגם לחברות המונים („סלי”). וכמובן שגם למנהל המפעל נוח שמפרקים רק את האניות הנוחות. גם לעתונאי תל־אביב נוח יותר לבוא לחיפה, כדי למתוח בקורת על נמל חיפה ולא על נמל תל־אביב...

מזר מאד, שבעיר כתל־אביב, אשר בזמן של כמה שבועות בלבד הכניס רח' לילינבלום לבנק אנגלו פלשתינא כ־6 מיליון דולר עבור „יבוא ללא תשלום”, — לא נמצאו חוגים פיננסיים להשקעה בריאה לפיתוח נמלם. השר ד. רמז אמר באולם זה, שהממשלה מוכנה לאשר את בניית נמל תל־אביב כפי שהציעו בזמנו מומחים מחו־ל, אבל אין באפשרותה להקציב מטבע זר למטרה זו. בכל אופן יש לשבח את הנהלת „אוצר מפעלי הים” על הציוד היעיל שנמצא כיום בנמלי תל־אביב ויפו, ובפרט על הסירות הטובות מפלדה (כ־60 במספר), שיכולות להכיל כ־3000 טון קיבול, וכמובן את הפועלים על פיריון משיעור־ציון יחס לסחורה.

* מתוך דברים שנאמרו במועדון הימי בחיפה, ויש בהם משום ניתוח מעמיק של בעיות נמלינו ותרומה חשובה לקידום ולהבהרת צרכיהם.

כל המעמסה של הארץ נופלת למעשה על נמל חיפה בחדשי החורף, וגם יצוא פרי הדר עובר דרכו. לדאבונו אין יום שאין קוראים דברי בקורת על נמל חיפה. תמיד מצוייה עצבנות סביבו ובתוכו. פועלים מחכים לאניה שהנווט איחר להכניסה למעגן; אם ישנם הסבלים והסר ארים הרי חסרים אמצעי הקיבול, כגון מכונות־משא או קרונות־רכבת. למרות כל זה, אין לנו להתביש בנמל ובי הנהלתו (וטועים, לדעתי, החוגים הטוענים, שיש להביא מומחה מחו־ל למטרת ניהול הנמל). הדבר היחידי שמנהלת נמל חיפה צריכה לעשות הוא: לסלק את כל הגורמים והמפקחים המפריעים לעבודתו הרגילה. אין שטח הנמל יכול לשמש מקום למשרד החקלאות, אשר ממנו מחלקים את הסחורה לצרכנים השונים; ואין הוא יכול לשמש מקום פיקוח למפקח על המלאי ולאחסנת הסחורות של היבואנים והמוסדות השונים. ויש הכרח לקבוע, אחת ולתמיד, את שאלת חוקי המכס על סחורות להעברה למחסני ערובה. לא יתכן שהוראות ביורוקרטיות של המכס יפריעו לעבודת הנמל. אין לנו להתביש גם ברבי־החובלים והנווטים של נמל חיפה; תמיד אנו שומעים מחמאות על אדיבותם הראר יה לשבח ועל איכות שרותם; וגם הפועלים יכולים לבצע עבודה פוריה ומסודרת.

נבנו ימן

לדעתי מתבזבו בחיפה, ע”י גורמים שונים, למעלה מ־10% עד 15% מפיריון העבודה, ז. א. שאם מפרקים כיום בנמל חיפה כ־5000 טון ליום אפשר היה בשנתיים מסויימים, לפרוק עוד 700—500 טון ליום. ואני מציע:

1. להעמיד על בנין מנהלת הנמל שעון בעל צופר (או סימן אחר) להסדרת שעות־העבודה בנמל.
 2. להנהיג שתי משמרות קבועות בהחלפת פועלים.
 3. להסדיר את הגשת הקרונות והאוטומובילים לאניות העובדות, בזמן מדויק.
 4. על חברות־ההובלה שיש להן הרשות לעבוד בנמל חיפה להתחייב בפני מנהלת הנמל, לספק אוטומובילים להור בלה שוטפת. על מנהלת הנמל לפתוח את שערי הנמל לכל הרוצה לעבוד בו. אם נותנים מנופול לחברה מסויימת, יש לקבל ממנה גם התחייבות ולא רק לתת לה זכויות. יש לשפר את הסדרת תנועת האוטומובילים בנמל ע”י משרד־הנמל.
- אלה הם דברים שאפשר בנקל לתקנם.

סוּאָרוֹת

היא העורך החשוב ביותר בכל נמל בעולם. חברות האניות שואלות תמיד ליכולת הפריקה של נמל חיפה ופיריון העבר

סיקראות

למעשה חסר בנמל חיפה מקום לפריקה מהדוברות. המספר הכללי של המקומות למטרה זו הוא כיום, בערך 16. מנהלת הנמל עשתה מעשה נדיר בהוסיפה רציף של כ-75 מ' לפריקת דוברות (באיזור ד'), אבל לא מספיק; דרושות לפחות עוד 25 נקודות לפריקת סירות. כיום יש בנמל 55-57 דוברות בעלות נפח קיבול של 6000 - 6500 טון. יש להגדיל מיד את הקיבול ל-10,000 טון בהוספת דוברות חדשות ר"ע 10-8 מקומות לפריקתן, ואז ישתפר המצב בהרבה.

האלו! חופשתך נגמרה!...

מורה, שאין גוף רשמי המקבל את הסחורה בעת פריקתה מהאניה ושיוכל לתת קבלה עליה במקום. אשר לפריקה לדוברות — המצב הוא גרוע יותר; המטען עומד בתוכן יומיים ויותר ומחכה לתורו לפריקה. מהדוברות הוא מפורק למחסנים, או למגרשים פתוחים, על מנת לאחסנו — ורק אז הוא נמנה ע"י פקידי הנמל. שמעתי שעומדים להביא מומחה מאנגליה — וזה מיותר. יש לנו מונים קבועים היכור לים למלא תפקיד זה ויש למסור לידיהם את העבודה. כן יש להקים קבוצות לתקון ארגונים ואיסוף סחורות מפוזרות.

מועצת פועלי חיפה — נעד עובדי הנמל — לשפת העבודה

מועצת פועלי חיפה היא שדאגה להשרשת העבודה העברית לנמל חיפה. על המועצה לדאוג לשכר הפועל ולבריאותו, אבל בזה לא נסתיים תפקידה; עליה לדאוג גם שיוכנסו לעבודה זו „פועלי נמל“. לשלוח לעבודה 6-7 אלפים פועלים בחדש, שרובם אינו רגיל לעבודות נמל, מקשה מאד על הוצאתה לפועל של עבודת הנמל היעילה שמצבנו הכלכלי מחייבה בלי כל דחוי. מועצת פועלי חיפה יחד עם ועד עובדי הנמל מוכרחים למצוא דרך להעסקת הפועלים הבקאים בעבודות הנמל, לא רק בזמן הדחוק בעבודה זו אלא גם בזמן שחסרה עבודה בנמל, כדי שיתמידו בה. מועצת פועלי חיפה, בשיתוף עם מנהלת הנמל, מוכרחה להסדיר את שאלת ה„ידיים“ למילוי שקים. כיום יש, בערך,

דה של הסוארים. למעשה קיימת בחיפה רק חברה אחת של סוארות ואחריות גדולה מוטלת עליה. הטענה שאין פועלים מומחים איננה במקמה; חברה „סואר“ הוכיחה בעבר, ולעתים גם כיום, יכולת של פריקה שאיננה נופלת מהנמלים המעולים בעולם. אבל אם נקח את הממוצע אין פירון העבודה שלה מספק את המינימום. (הממוצע הוא 60/80 טון, והמינימום צריך להיות 100 טון). והרי מספרים אחדים על פירון העבודה בנמלים שונים לגבי מטען בשקים סטנדרטיים (כמו סוכר) שמפרקים אותו במנופי האניה: —

בנמל אלכסנדריה (מצרים) מפרקים מהאניה, במנופיה היא, ב-4 „ידיים“ ב-8 שעות עבודה: 700 ל-800 טון;

בנמל אנטוורפן (בלגיה) מפרקים ב-4 „ידיים“ ב-8 שעות עבודה במנופי הרציף כ-1000 טון;

בנמל בירות (הלבנון) מפרקים ב-4 „ידיים“ ב-8 שעות עבודה במנופי האניה כ-600 טון.

בנמל קופנהגן (דניה) 700 - 800 טון ב-8 שעות עבודה בשימוש מנופי האניה; הוא הדין, בערך, בגינואה (איטליה) במנופי החוף.

בנמל חיפה מפרקים ב-4 „ידיים“ בכל 8 שעות עבודה 320/350 טון, בערך; בעבודה בקבלנות אפשר ודאי להגיע ל-450/500 טון. בדרך כלל חושבים (לגבי פריקת סוכר בשקים סטנדרטיים) בנמלי העולם מינימום של 12 טון לאיש; ובנמלים המשוכללים מינימום של 15 טון לאיש. ז. א. שאם כל „יד“ מורכבת מ-9 אנשים, הרי להשגת מינימום העבודה של נמלי העולם יש להגיע לפחות ל-108 טון ל„יד“ לכל 8 שעות. את הסוארות שלנו אפשר לתאר כ„סוארות קפריזיות“, אשר אף פעם אינה מאפשרת אינפורמציה מדויקת לזמן המשוער, מתי תגמור אניה לפרוק מטענה ותהיה מוכנה להפלגה. חברה „סואר“ מוכרחה להגיע למינימום פירון של פריקה של 12-15 טון לאיש ל-8 שעות, וזו תהא מכסת עבודה נורמלית לגבי נמל חיפה.

סקלות

עבודת הסבלות בנמל חיפה מתחלקת לשנים:

- 1) במסירה ישירה מהאניה לאוטומובילים או לקרונות רכבת (40%);
- 2) מסירה בלתי ישירה: הפריקה מהאניה; הובלה למחסנים; ומהמחסנים לאוטומובילים או לקרונות הרכבת. גם לפעולות אלו נקבעו נורמות ע"י אגודות פועלי נמל בין לאומיים. לפדיקה במסירה ישירה המינימום הוא 25-30 טון לאיש, תלוי במהות הסחורה; ובשלושת הפעולות יחד המינימום לפועל הוא 7-8 טון; הפירון לאיש ל-8 שעות עבודה בנמלנו בשלוש פעולות הוא 4 טון. אבל בפרי הדר כן השיגו הפועלים שלנו פירון עבודה נאה, בערך 15 טון לאיש ל-8 שעות.

6 „ידיים“ מוגופוליסטיות לעבודה זה ואם אנו עומדים לקבל כ-400 אלף טון סחורות בתפוזות, איך נוכל להסתפק בזה? ואם אי אפשר — יש להביא ציוד נייד שישימש למי לוי שקים בעתיד, משאבות אויר.

נמל חיפה בפתח

כפי שכבר שמענו משר התחבורה עומדים לבנות בתוך הנמל רציף של כ-400 מטר; ועם פיתוח הקישון עומדים להעביר לשם את סירות הדיג ואת כל השירותים השונים הנמצאים כיום בנמל, דבר שיקדם את התפתחות הנמל שלנו.

פתוח הקישון

כידוע עומדים לבנות גם שובר-גלים (שיתחיל באמצע בריכת הקירור של חב' החשמל) לאורך כ-900 מטר, ואשר יגן על התעלה שעומדים לחפור בין ביה"ח „שמן“ וחב' החשמל. השטח שעומדים ליבש מהאדמה שתוצא ע"י חפירת התעלה מגיע ל-114 דונם בערך, והמרחק ממנו לשובר

הגלים — הוא כ-350 מטר. שטח המעגנים יועמק ויהיה כדלקמן: — 1/2 — 10 מטר, 1/4 — 7 1/2 מטר ו- 1/4 — 5 מטר. יבנה „סליפויי“ לתיקון אניות ושם גם יהיה מקום לבניית מבדוק באורך של כ-200 מטר. ליד שובר-הגלים הנוכחי (הגובל עם שובר הגלים שיבנה) תוכלנה לעגון 6-7 אניות ולפרוק סחורות לדוברות — אבל רק בזמן שהים יהיה שקט. תכנית פיתוח תעלת הקישון לא תפתור את הבעיה, כי קיבולו הכולל של נמל חיפה יגדל לעוד 10 אניות, נוכח גידולו הבלתי-פוסק של הצי המסחרי שלנו.

קקום לפריקת סירות

מנהלת הנמל מוכרחה, בתכנית פיתוח הקישון, למצוא מקום מתאים בתוך המפרץ לפריקת דוברות. יהיה צורך בסירות מיוחדות וגם בצי גדול של סירות וגוררות. על משרד התחבורה להקדיש את מיטב מרצו להמשכת בנין רציפים ולשונות-רציפים בתוך הנמל הקיים, — זה יהיה הפתרון הרדיקלי להגדלת קיבולו של נמל חיפה.

ד"ר י. סבא / הרקב הצי המסחרי שלנו

הסטטיסטיקה של הספנות מבוססת על רישום האניות. ה„צי שלנו“ פרושו: האניות הישראליות. ה„צי המסחרי שלנו“ פרושו: כל האניות הישראליות הרשומות בפנקס הרישום. לכן יש להוציא מחשבון זה את האניות הבלתי רשומות. ז. א. א. (א) אניות-מלחמה, גם אם הן אניות-משא מבחינת הקונסטרוקציה; (ב) אניות-עזר לצי המלחמתי (אניות משא תחת הדגל המלחמתי); (ג) אניות השייכות לממשלה, ביניהן אניות המעפילים, שלא הועברו לבעלות פרטית.

אבל סטטיסטיקה אינה מטרה לעצמה, אלא רק אמצעי לברר שאלות ובעיות מנקודת ראות מיוחדת. כשאנחנו מתכוונים לענות לשאלה: איזו הן האניות אשר אנחנו משתמשים בהן להובלת סחורות והסעת נוסעים לעבר הים — יש לצמצם את היקפו של המונח „צי“ במידה ניכרת. עלינו להציא מחשבון זה אניות רשומות, שאינן תורמות למטרה הנ"ל, והן:

- (א) אניות בלתי ראויות להפלגה בים, למשל אניות מעפילים מסוימות; (ב) אניות הנועדות לפרוק; (ג) ספינות הדוברות, לשימוש בנמלים (סירת עזר לאניות גדולות); (ד) אניות מתחת ל-100 טון בערך, הבאות בחשבון רק לספנות החופיות; (ה) סירות לספורט ולאמנונים.
- שאר האניות הישראליות הרשומות מהוות את הצי המסחרי שלנו: 19 אניות בעלות 74695 טון גרוס.
- הרכבו של הצי אפשר לבדוק מנקודת ראות שונות: כוח ההנעה; המטרה; הגיל; מחלקות הגודל.

- (א) מבחינת ההנעה: קיטור 16 אניות (95%); מנוע 3 אניות (5%). היחס הזה בלתי רגיל בהחלט. בצי העולמי 30% בערך של האניות מונעות בכוח המנוע; ובציים הסקנדינביים — בין 60 ל-90%.
- (ב) מבחינת המטרה: הסעת נוסעים: 4 אניות (22%) — הובלת סחורה 15 אניות (78%).
- (ג) מבחינת הגיל: מתחת 10 שנים: 5 אניות (40%); 10 עד 20 שנה: 2 אניות (6%); 20 עד 30 שנה: 6 אניות (20%); מעל 30 שנה: 6 אניות (34%).
- (ד) מבחינת הגודל: מתחת 1500 טון גרוס: 4 אניות (3,5%); 1500 עד 3000 טון גרוס: 3 אניות (10%); 3000 עד 6000 טון גרוס: 8 אניות (48%); מעל 6000 טון גרוס: 4 אניות (38%);
- עם המאמצים להגדיל את הצי המסחרי שלנו בקרוב, יעלה בידינו לשפר במידה ניכרת את איכותו ולהרחיק אניות מיושנות, שאינן מתאימות מבחינת יעילותן הכלכלית ומבחינת הבטחון.

B. CHOSID & J. GRÜLL **ב. חסיד את י. גריל**

חשבים (אכספרטים) מוסמכים לחמרי בנין
CERTIFIED SURVEYORS FOR BUILDING MATERIALS

TALLYING, SUPERVISING
 CUSTOMS CLEARING
 & FORWARDING

ר ש ו ס - פ ק ו ח
 שרור מסכס ומשלוח

חיפה, רחוב המלכים 49, ת. ד. 404, טל. 3589
HAIFA, 49, KINGSWAY, P. O. B. 404, TEL. 3589

מ' מעל פני הכנרת: ובמרחק קצת גדול מזה מהחוף המזרחי — מתרוממת חומת הרי הגולן לגובה המתקרב ל-600 מ'. הבדלי הגובה יוצרים גם הבדלים גדולים בטמפרטורה של האויר ובלחץ הברומטרי. הרוח הנופלת במדרון הקצר והזקוף הזה, מבלי שתספיק להשתנות בהדרגה לתנאים החדשים, מגיעה לפני הים בהפתעה ובכוח רב. נוסף לכך הרוצים כל החופים בראדיות צרים וחלולים: הרוח הנכנסת לתוכם מלמעלה פורצת החוצה בעצמה רבה. ולכן כל רוח מצויה נהפכת — בנפלה לכנרת — לרוח סערה המקציפה את הים ומכה בו גלים חזקים.

ג. „המערבית“ הקיצית

לפי גלגל הרוחות מתחלקת שנת הכנרת לשתי תקופות שוות כמעט: תקופת הקיץ ותקופת החורף. בתקופת הקיץ, הנמשכת מאמצע אפריל עד אמצע אוקטובר — גלגל הרוחות הוא קבוע ויציב. בתדשים אלו נחה ורוגעת הכנרת בשעות החום שלפני הצהריים. אך לאחר הצהריים מושבת פתאם השקט ברוח עזה ומפתיעה. הים נסער ואינו נרגע אלא ב-10—8 בערב. רוח זו נולדת בשעות הבוקר במרחבי הים התיכון ונושבת ליבשת ארצנו במשך כל היום. מן החוף היא מתקדמת לפני הארץ, מטפסת ועולה במעלה ההרים, ועד שהיא עוברת את מרחק 50 ק"מ שבקו אויר שבין ים התיכון והכנרת — מגיעה שעת אחר הצהריים. רוח זו נקראת „המערבית“. אין היא יורדת לכנרת בזמן ובעצמה שווה בכל מערב הים, אלא פורצת בועף לתוך הכנרת מן הפתח הפעור והצר של גיא-היונים הזקוף והגבוה, שלרגלי הר הארבל, בקרבת המושבה מגדל. ממקום זה היא מתפשטת בצורת מגיפה על פני כל הים: לחוף המזרחי שמוגל מגדל היא מגיעה בכוח מערבי ממש, אך לקצות הים היא נושבת לאורך החופים בכיוונים המהווים זווית ישרה ביניהם: לבטיחה בצפון היא מגיעה כדרומית מערבית ולדגניה — כצפונית-מערבית.

בהשפעתה על האקלים של בקעת כנרת שונה רוח זו במערב הים ובמזרחה. כידוע, כל רוח נופלת, מתחממת כדי מעלה אחת לכל 100 מ' (כי האויר היורד מתכווץ, מתחמם ומתיבש). לכן ברת „המערבית“ לבקעת כנרת היא מביאה בכנפיה גלי אויר חם ויבש. הטמפרטורה עולה כדי 7—3 והלחות היחסית יורדת כדי 40—20%: והיוצא מזה שכל הברכה שרוח זו מביאה בכנפיה למקומות אחרים בארצנו: קרירותה ולחותה שנטלה מהים ושאגרה בטפסה במעלה ההרים, הולכים פה לבטלה. בראשית נשיבתה נדמה כאלו הביאה הקלה פורתא בחום עמק הירדן המיגע, אך חיש מהר מתברר, שאין זו אלא אחיות חוששים: רוח אמנם נושבת וגם מיבשת את הזיעה אך היא חמה, יבשה ומעיפת, ואין בה הקלה לגוף צרוב השמש.

לעומת זה זוכה „המערבית“ לקבלת פנים ידידותית ו„חמה“ יותר (תרתי משמע) בקדמת הכנרת. כי בעברה את הים היא חוזרת ומתקררת ומתלחחת, ומביאה בכנפיה הקלה רבה לאנשי החוף הזה המחכים לה בקוצר רוח ונשימה קשה. עם בא „המערבית“ יורדת מיד הטמפרטורה בכמה מעלות, והלחות היחסית עולה בהרבה. בזכותה קל יותר ונוח אקלים הקיץ בקדמת הכנרת מאשר במערבה. עובדה זו ידועה לכול. העובדים בחום היום בשדה מרימים מדי פעם את עיניהם ותרים במערב אחרי אות בואה והוא: פס כזה-מכסיף המתקדם בצורת חזית ישרה מהמושבה מגדל והמתבלט על ראי המים השקטים. בהבחינם בו עוד ממרחק רב נמלטת מפיהם בשורת שמחה הבלתי-מיובנת לאזון הזר: „רואים כבר את הרוח...!“ כעבור זמן מועט תגיע גם לאזניך שאגת הרוח והמית הגלים, ולבסוף תבוא המיוחלת בכבודה ובעצמה בצורת משב איתן, רענן ומחיה נפשות.

אנו מביאים בזה את חיבורו של חוקר צעיר, מחלוצי יהודיג הישראלי, שחשי- בות מרובה נודעת לו לידיעת הכנרת — ובמיוחד לישושי הסביבה, ולכל המתע- תדים להתיישב לידה, לבקר או לטייל בה.

רבים התמהים: „היש סערות בכנרת הקטנה, והאם בכלל מסוכנת היא לשתים עליה“? אחרים מוסיפים ומסתייעים בדברי סופרים ומשוררים, שתיארוה בשלוותה הרוגעת.

אמנם רבים אוהביה ומעריציה של הכנרת, השרים לה שירי תהלה ואהבה, אך מה מעטים היודעים עברה, אופיה וטבעה, ובעיקר את פלאיה-הכונותיה המבדילות אותה משאר הימות בעולם. ואחד מפלאיה הוא גלגל רוחותיה המסוכן והמיוחד במינו. כל תושב הכנרת, ובמיוחד אלו שמלאכתם בין גליה, יודעים היטב, כי מברשם הוה כי הכנרת קשת-רוח היא, תרתי-משמע, ולמודת סערות קשות וסופות- חטף. אמנם מצויים לילות קיץ שלווים וימי חורף יצופי-שקט על פני המים. אך אל תבטח בכנרת השקטה! תמיד יהיו הישיך דרוכים ועיניך צופיה, שמה תבחין מרחוק בפס כחול מצופה בלובן קצף — אות אזהרה לסערה: המחקרת; ואם שעת לילה היא — הסה אנך היטב, שמה יגיע אליך מתוך הדממה הכוננת הד חלוש ועמום של שאון גלים גועשים, או יללת רוח המידרדרת מראשי ההרים. כל ותיק בכנרת המבחין בסימנים אלו — ממחר לחפש לו חוף מבטחים. ואם חדש אתה בים הזה, או טיל שיצא לשוח בסירתו להנאתו הוה זהיר שבעתים. לא חיי אדם אחד קיפחה הכנרת ורוב האסונות עליה קרו בגלל אי הכרת טבעה הסוער והקשה.

ב. מדוע תסער הכנרת?

קטנה היא הכנרת, רק 21 ק"מ ארכה מצפון לדרום ורחבה הגדול ביותר בקו מזרח מערב, בין מגדל לקורסי, הוא 12 ק"מ; כוה גם המרחק בין עין-גב לגנוסר. שטחה 169 ק"מ מרובעים. ומדוע תסער כאילו היתה ים גדול?

הכנרת חומת הרים תלולים לה סביב סביב, וההרים טובלים רגליהם בים וברוב המקומות משיירים רק רצועת קרקע צרה, המספיקה, לפעמים, רק כדי מעבר דרך בלבד. ובמיוחד מתקרבים קירות ההרים אל החוף בקצה הדרומי. במרחק ק"מ אחד בלבד מהים מודקפת פסגת החומה של הרי הגליל התחתון בגובה 450

„השרקיה“ — סערת-רוח איומה בכנרת

ז. רויד / ביום קרימון

בטוסי להולאנד לראות בהשקת האניה „רימון“ ראשונה ל„צים“ שנבנתה לשמה. נקפני לבי; אולי מיותר כל זה. אולם בעמדי במספנה בתוך קהל האלפים, יהודים ולא־יהודים, וביניהם ילדי ישראל ששחררו מלמדויהם לכבוד היום, ורבי המדינה מכונסים יחד עם ציר ישראל ויועציו ונספחנו הצבאי במדיו ושלוחי הקהלות בהולאנד; ובראותי את האניה המודגלת דגלי ישראל ו„רימון“ עברי ניבט מעל דפנותיה, ולקול צלילי „התקה“ של תזמורת פועלים הולאנדים היא גולשת אל מקום היותה הימה, כשכל הקהל הרב מריע לקראתה — בראותי כל אלה ועוד משהו שלא ניתן כמעט לראות: דוק של דמעות בעיני יהודים רבים — בראותי כל אלה הצטערתי, כי אני היחידי מישראל הרואה את כל זאת. כי עין בעין ראיתי שעם האניה הגולשת ויורדת הימה, עולה לעומתה כבוד ישראל. ממש כאשר ראיתי זאת עם רדת אורון „אל־על“ על אדמת איטליה, שווייץ וצרפת. אותן תריסר האניות אשר ל„צים“ ומספר „הצפרים“ אשר ל„אל על“, שלוחי ישראל הנאמנים הם המודיעים טיבה בעולם.

איני יודע מה הם עתה הסימנים המובהקים אשר למדינה; אשר ראיתי בסיורי הקצר הוכיח לי כי ככל שירבו אניותינו לעגון בנמלי העולם וככל שירבו אורונונו לחנות בשדות התעופה בעולם, כן יופר ביותר סימננו בין הגויים וכן יכובד.

אכן, משולים אנו כאן למי שעומד לרגלי ההר ולא ניתן לו לראות את שיאו; העומדים מרחוק הם רואים. מי ימנה מספר לאניות שבנתה רוטרדאם, אולם בעיני ראש המהנדסים של המספנה „רימון“ היא אניה ראשונה לה, כי „יודע הוא שאניה קטנה זו פותחת תקופה חדשה בתולדות עם עתיק, אשר ידיעה על אניות שבנה הגיעה אלינו מלפני 3000 שנה“. הוא הנכרי, היה לנו, לכל היהודים שהיו מכונסים שם, לפה.

עם השקת „רימון“

270 עץ יינטעו ביער הקרן־הקיימת על ידי המספנה „רוטרדאם דרוקדוק“ אשר בנתה את האניה „רימון“ לחברת „צים“ — לזכר כרמי עמיר (ווייסמן), בנם של תהילה ומשה, שנפל במלחמת השחרור.

כנהוג נותנת החברה הבונה מתנת זכרון למי שמתכבדת בשבירת הבקבוק בשעת השקת האניה. מרת עמיר הביעה את רצונה, כי זאת תהיה המתנה לה. (כרמי עולה בגימטריה 270).

החברה הלונדונית „האריס־דיקסון“ הקציבה לכבוד האניה החדשה סך שלוש מאות ל"י — סטיפנדיה לשנה לתלמיד בבית־הספר הימי בחיפה.

ואלו הן דרכי ה„מערבית“: בראשית הקיץ תקדים לבוא בצהרי היום וגם לפניו — והיא חזקה. לקראת סוף הקיץ תאחר בבואה עד לשעה 3 אחר הצהרים. נחלשת לפעמים בהרבה בעצמתה. בימי החמסינים של האביב והסתיו היא נחלשת לגמרי ולפעמים גם נעדרת. ימי הקיץ מחוסרי ה„מערבית“ הם הקשים ביותר ליושבי קדמת הכנרת; לפי העננים המבצבצים בפאת מערב מעל ההרים מנחשים הדיגים על שעת בואה ועצמתה.

ד. הסערה המערבית

המערבית של הכנרת היא, כאמור, תוצאה של הבריזה היומית היס־תיכונית. אך מה גדול ההבדל שבין אותה רוח עצמה, בנשבה בעת ובשעה אחת בשני הימים!

עצמתה של היס־תיכונית היא כרגיל 20—30 ק"מ לשעה. היא יציבה במשך כל היום, והשנויים החלים בה בשעת התגברותה או ירידתה, קרובים לעצמה הממוצעת ב־10—5 ק"מ. ועד שרוח מתונה זו מגיעה לכנרת, עליה להתגבר על מכשולים קשים ולתפס במעלה ההרים המפרידים בין שני הימים, ועל מלאכה זו היא מוציאה הרבה כוח וזמן; עוד לפני שהגיעה לכנרת היא נופלת לגיא היונים, ושם משתחרר פתאם הלחץ הרב שנאגר בדרך. גיא היונים רחב בראשיתו והולך וצר לקראת כניסתו לכנרת. — ומשום כך יוצאת הרוח מפתח הואדי והיא חזקה יותר מאשר בכניסתה, וכך מגיעה ה„מערבית“ לכנרת ואין היא דומה יותר לרוח הורחה, והיא תמיד ב־15—10 ק"מ לשעה חזקה יותר מהיס־תיכונית. אך אין מספר זה מבטא את מלוא ההבדל ביניהן. הרוח בכנרת היא אימפולסיבית מאד ודרך נשיבתה בהתקפות פתאומיות חזקות הקרויות בפי הדיגים „מכות־רוח“; כוחה של המכה עולה על העצמה הממוצעת עד כדי 30 ק"מ. ברגעים מסויימים תגיע עצמתה של „מערבית“ הכנרת כדי 75—60 ק"מ לשעה, שהיא סערה רצינית בכל הימים. והרי התופעה המחודה: רוח מתונה מהים התיכון מעוררת סערה בכנרת והיא מכבידה על התגברותה עליה במשך כל ימי הקיץ. אין לך יום שאין בו סערה מערבית, וכל שהודמן לשוב על הכנרת ב„מערבית“, ולו גם בספינה גדולה, יודע מה רבים וקשים טלטולי הדרך. אכן, לא מעט אסונות קרו על הכנרת בגלל רוח זו. ולא אחת קרה במערב הים, שמטילים התרחקו בסירה, או בשחיה, מהחוף, ומכיון שלא הרגישו ב„מערבית“ נגרפו ללב ים ונפלו בצרה גדולה.

(המשך יבוא)

„רימון“

ש. ברלינסקי / הים בער...

עוברים ושבים על שפת ימה של תל-אביב נתקהלו קבוצות קבוצות. בני-נעורים אציי-נחפזים עצרו במרוצתם. נתעכבו גם זוגות סולידיים של טיילים. שילדיהם היו מתרוצצים לפנייהם או יושבים בעגלותיהם בעוד שהם עצמם פוסעים מעדנות בעשונות, כביכול, את העולם כולו לביתם הם. ודבר המובן מאליו הוא, שקפאו במקומם כל אותם היחידים שהיו מטיילים ברגעי הפנאי שלהם להנאתם, ידיהם מופשלות לאחוריהם והם תרים אחר רשמים או מבקשים ליתן מרגוע לעצביהם המתוחים. כל אלה ניצבו עתה דום, כשהם נושאים עיניהם מערבה.

שם נתלקחה השמש השוקעת, צוללת הימה, טובלת בלהבות אש שמים וים נתלכדו, נתאחו ביקוד-שלהבת כאילו אחזה האש מעברים והציתה הכל.

דומה כי האש שעל הים נתלקחה ביתר שאת, בתבערה יוקדת יותר ותהומית יותר, כאילו הצית הים את השמים ומתוך נבכי מצולותיו עלתה הלהבה. שני נתיבים של אש לוהטת נמתחו למעלה ולמטה, על פני ים-השמים ועל פני ים-המים ונתמזגו לאחדים עם האופק.

בסמוך לנתיב-האש היה הים כחול. השמים הפרושים מעליו היו גם הם כחולים. והכחול — כחול-ירקרק, רוטט ומרטיט כאבן-הלשם, אשר תושם במלואות הנזמים או העגילים, שתענודנה הנשים הצעירות. וכעין עדנת-רוך רעפה מן הים בורם ענוג, ריחפה על פני השטח העליון עד שקשה היה להאמין, כי אמנם אך לפני רגע קם היה עוד הים זועף וסוער, כשחומות של קצף תוסס קמות מתנשאות מתוכו מדי פעם בפעם, חזרות ושוקעות ושבות ומשתערות במשנה-ילהט כשהן מתפוזרות ומפרכסות כרעמות סוסי-פרא הדוארים בשטף מרוצתם.

עתה נח הים מזעפו רוגע, ועד קל מרעיד חלקת-מיליו. ואדום הוא הים אודם עז, וירוק כמשקף מלוא עולם הצומח שבקרקעיתו, וכחול הוא הים כאשר כחולים השמים המתמזגים עמו בקר-האופק. זוג נאהבים המתרפקים בגינוני חן וגנדרנות איש על רעיתו. תמונה זו בלבד ודאי שלא היה בה עוד כדי לרתק תשומת-לב שכזו; סוף סוף שוקעת השמש מדי יום ביומו. מדי יום ביומו צוללת היא הימה ומתלקח הים וניצתים המים. הן לחזות בפלאי הבורא, המחמד כל יום מעשי בראשית" לא ניתן אלא לבעלי-התהלים בלבד.

אכן, את תשומת-הלב ריתק זוג צעיר ששט אותה שעה בדוגית על פני הים האדום אודם עז, שט וחותר לקראת החוף המואר. היא — חולצה לבנה לבשרה, פניה בהירים-סגלגלים, שערה כעין הערמוק, והוא — שערותיו שחורות וחולצה כחולה לו, ומבעד למפתח צוארונה ייחשפו הנעורים השוקקים-המלבלבים. שטים המה בדוגית, מפרשי-הבד הלבנים מתנופפים ברוח הקלילה והללו נישאים נישאים אל החוף המואר. כל עין רותקה אל הזוג הצעיר. און-הנעורים ורוח הים יביאום

א

הים יגלגל גליו
קלי קז, קלי בין
ללא דעת רחמים,
ללא דעת דין.
לם גם עור,
און-פרע יתגל
בכל דסף דכי,
בכל גל וגל.

על שפת-הים אנוש,
יציר בשר ודם,
והוא תהום-התהומות,
והוא לב הים!

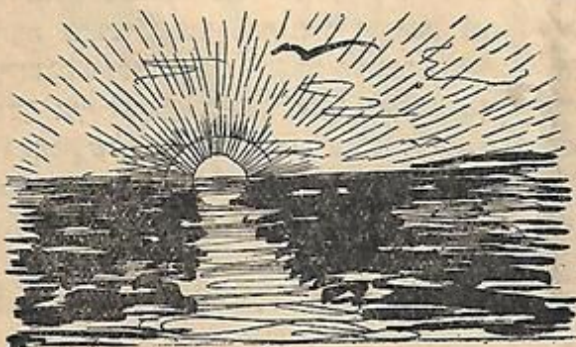
ב

כנד ילד

כנד ילד מושקט לצוד גלי ים,
בן שירי התם,
התופס והופס אור פני הקקים
ולא תפס כלום!
ובקל זאת הן בקלוא-תבל אין
בןמות זו לחן:
ילד בך, קטן, שולם יד,
לאיתני-צד.

אל המסרה. הם יגיעו אל החוף הנראה ברגע זה כמסלה העולה לקראת האושר, לקראת עולם זורח, כולו אור. צנחה השמש, צללה וטבלה בתוך הים. נתלקח הים ביתר שאת וחנה החל דועך.

עמומים השמים, אפורים הם והים — עופרת, עופרת יצוקה ערפלים של דמדומי-ערב החלו מתפשטים מסביב. נמוג זיר-האודם שהיה אופף את הזוג הצעיר והריהם שטים עתה על פני המים האפורים, מתחת לשמים העמומים, והליל ניצב לו כבר אי-שם במסתרים, נכון להגיח ולהשתער. עצב חרישי תוקף את כל הניצבים על החוף. לאן שטים צמד הצעירים בחשכה זו? אנה מועדות פניהם? עדיין יגיעו? והמשורר שעמד על החוף הרחוק: הלא משחק חיינו הוא זה, זו הנהיה הנצחית לקראת החוף המנצנץ ומאיר.

קשיו הלחים ניצנצו בקרטעו הנה ושוב, עד שנתכנס בירכתי הסירה ונדם.

ברגע זה נתרעדה ידי. רטט עברני: הנתפס דג גם בפתיון חכתי? חכיתי קמעה והנה שוב עברה רעדה כזרם, מתחתית הקרס ועד לאצבעות ידי. הרגשתי בכובד המושך מטה מטה, אין זאת אלא שדג נאחו בקרס. התחלתי מושך ומגולל את החוט ובראותי את הדג בקצהו רוקד ומפרכס, — נתפרכס גם לבי. שלל ראשון בים אילת. הדג היה אדום מאד וכמוהו טרם ראיתי.

ידידי ראה את מבטי התמה, חייך ואמר:

— חידוש הוא אצלך דג שכזה. ואני עצמי כבר דגתי כאן במפרץ במשך מחצית השנה למעלה מארבעים מינים. כן, עשיר הוא המפרץ במיני דגים שונים ומשונים: שטוחים ורחבים, דקים ועבים, וצבעים להם ככל שיעלה הדמיון. אך עם זאת, חובה עלי להגיד, שהכל עדיין כספר החתום לפנינו. אין אנו יודעים היכן מרבצי הדגים ומקום ריבויים; דרכי גדודיהם ומסעותיהם; היכן הם מצויים בהמונים ומה כמורם. ומה שונות הדעות: יש אומרים שהכרישים הרבים המצויים במפרץ עשו שמות בשפעת הדגה. אחרים טוענים שהדייגים הרבים השחיתו את רוב הדגה בהשתמשם בחומר נפץ. ושוב אחרים טוענים, שדגים נמצאים בעיקר בקצהו הדרומי של המפרץ, סמוך לצאתו מן הים האדום, הוא ים סוף. אין ענין הדיג פשוט כל כך — הוסיף האיש אחר הפסקת מה. — אין אנו יודעים עוד באיזה כלים לעבוד. אם בחכתי לא נספיק הרבה. וסוף סוף אין אנו יכולים לחזור לשיטות קדומות ופרימיטיביות והחכות נאחזות באלמוגים ונקרעות ואובדות. ואם לדוג ברשתות — המצב גרוע עוד יותר. חבלי הרשת הדקים נאחזים במקומות רבים בזיוי האלמוגים וכל העמל — לשוא. ואם תאמר נפליג הרחק דרומה? הרי ידע אתה את המצב ה"עדין"... אורך החוף הישראלי הוא כ־9 קילומטר בלבד ואורך המפרץ כולו — 175 ק"מ. ואין אנו יכולים, בלי חקירות והכנות, להרחיק אל מעבר לים הטריטוריאליים. ושוב יקרה יום והדיג יצליח בידינו במרחק כמה מאות מטרים בלבד, ואף במרחק כמה עשרות מטרים, מהחוף שלנו. ויש יום שאנו חוזרים

...אין החכה עולה. תחילה הרגשתי רטט חזק ומשיכה כלפי מטה. ניסיתי להעלות את החכה ואי אפשר — במלים אלה פניתי אל ידידי הדייג, שישב בפינת הסירה ועיניו במים. ארחתו עמו לדיג בכואי לביקור באילת וסביבתה.

הוא חייך ושיניו שנחשפה, הבהיקו בזוהר מופלא לאור הירח שהציף אור־כסף רוטט וענוג. הוא קם, ניגש אלי ואמר:

— טירוף, אתה, ידידי; סבור אתה שדיג ענין רור מאנטי הוא! אך תחשק נפשך ביציאה אל הים, תיכנס לסירה, תפליג כמה מטרים ותטיל את החכה למים השקופים, והרי הפצך בידך...

הבטתי בו ושתקתי. ידעתי דרכו של דייג זה, טוב־הלב והשתקן. אך בדברו לא יחסוך תוכחתו מ"עמי־הארצות" הללו, היושבים אי שם בצפון הארץ ומדברים גבוהה על דיג במפרץ אילת המשופע כביכול בדגים. הסתכלתי בו בסבלנות, וחיוך רחב פשט על פני. ידי הימנית אוזנת בחוט הנילון של החכה ש"אינה רוצה לעלות", ועיני תלויות בו. — כן, — המשיך — מדברים גבוהה על סיכויי הדיג באילת; ממריאים בחלומות בלי לדעת באיזה לבטים אנו כאן נלבטים עד שנוכל לקבוע את דרכי הדיג בעתיד. וב־דברו משך כמה פעמים קלות בחוט שבידי, ומשלא נענה למשיכות, משך אחת בחוקה והפטיר:

— הנה, הקרס נשאר באלמוגים בקרקע המפרץ. לעזאזל עם האלמוגים היפים הללו. בוא, נתקין קרס אחר! הוא הוציא מתוך קופסה קרס חדש וקשרו לחוט שבידי. התקין עליו את הפתיון (חתיכת בשר דג־הדיו), ואמר: — הטל שוב למים, אך בריחוק־מקום מהאלמוגים למטה. המבחין אתה שם בכתם כהה?

עשיתי כדברו והטלתי הקרס המימה. עיגול קטן פשט במים והתרחב והלך עד שנמוג. הדייג התישב סמוך אלי, הטיל אף הוא חכתו והציץ אל קרקעית המפרץ, שנראתה בעין בלתי־מזויינת. הסידה נעה חרש חרש על חלקת המים הזוהרים ברצי כסף. ריח טחוב וספוג ניחוח אצות, אלמוגים ומים, נישא בחלל. דממה קדמונית ואדירה עד אין־מבע, היתה תלויה כפרוכת בלתי נראית, אך ממשית עד מאוד. הרי אדום שממזרח עמדו כטירות־לילה קסומות, אפלות, בזוקות בראשיהן אור סהר חוזר ומהבהב ענוגות ונוגות. הרי־הנגב ממערב ריככו הבעתם הוועמת וגהרו מעל אילת. לאורך חוף המפרץ הבהיקו פנסי התשמל בשורה ארוכה, כעל חופה של תל־אביב. הצצתי סביבי ולרגע דימיתי שאני נמצא בעולם כשפים, בסגור הרים. אור־סהר ניגר על אס־פקלרית המים המתנועעת ומשתבררת ומזדהרת מוזרות; — זוף — קולו של ידידי ניתק את הדממה. הוא משך את החכה למעלה והחל לגולל בקצב את החוט.

— יש דג — אמר והטיל אל הסירה דג מפרכס, שקש־

— ואם דייגים כמוך... ומה שללך אתה הערב? — הטחתי
בנעימה של התנצחות.

— אחד־אפס לטובתך... — קרא ידידי והניע ידו נוא־
שות. — בוא ונחזור. הלילה לא נצליח. חבל על הזמן. וב־
דברו, הניע את המנוע והיפנה את הסירה וחרטומה צפונה.
— עכשיו תדע שדיג הוא לא טיול לאילת ולא סיור
בסירה במפרץ לעת לילה. תורה היא ולימוד היא צריכה.
אנו כאן כולנו טירונים. לא הרי הדיג כאן כבצפון הארץ,
בים התיכון. כבר שילמנו דמי־לימוד והגענו לסיכום כלשהו.
כאן הכל בחינת דף חלק. ולא בן לילה נלמד לדעת את
שפנות המפרץ ואת שיטות־הדיג הטובות והנאותות ביותר
כאן. ובינתיים —

הוא הפסיק דיבורו והטיל מבט לעבר אילת. אחר הוציא
קופסת סיגריות, פתחה במתינות, שלה סיגריה והצייתה. סי־
רתנו חרשה ורזיות את המים הירוקים־כסופים וכעבור שעה
קלה הגענו אל החוף. ידידי קפץ בקלות אל מעגן־העץ הלח
וקשר את הסירה. ושוב המשיך בחוטה־השיחה — אל יאוש.
נלמד ונסתגל. כבר התחלנו בדיוג ברשתות ברזל שטוחות.
ההצלחה מאירה פנים במקצת. אך על הכל וראשית לכל —
סבלנות. סב־ל־נ־ר־ת.

הצדפים וגרגרי־החול הרופסים שעל החוף השמיעו קול
חורק בדרוך רגלינו עליהם. הירח עבר מכבר את מרכז־
השמים והחל נוטה כלפי מערב. אילת הישראלית כבר
ישנה את שנתה. רק פנסי־החשמל שלאורך החוף זרעו אורם
הבודד, החשוף אל תוך מרחב הזוהר, אפוף כסף־החלום,
השפוך על המפרץ וסביביו.

מאותו שטח בידיים ריקות כמעט. הנה עתה — זה שעה שאנו
שטים בקרבת החוף ולא העלינו אלא שני דגים בלבד.
— ואולי נרחיק קצת אל לב המפרץ? — ניסיתי להציע
בהיסוס. — הלילה בהיר וצלול. אולי יתמזל מזלנו?
— מוכן לנסות — השיב ידידי קצרות, קם ומשך את
החכה וגוללה. עשיתי כמותו. הוא ניגש אל המנוע השותק
והניעו בתנופה עזה. טרטור רם פשט בחלל וקרע לגזרים
את מסך הדממה והמסתורין עלופי־האור. כעבור רגע הונ־
מך קול המנוע. ידידי אתו בהגה והסירה פנתה דרומה. הטר־
טור הפך ריטון קצוב הומה. החרטום פלח את אספקלרית־
המים הנוצצת. שובל־קצף נגדר מאחורי הסירה. דוממים
ישבנו ועינינו אל אילת. האורות הבהיקו כמקודם, אך הר־
חיקו והלכו וקטנו עם גידול המרחק בינינו וביניהם. מעבר
מזה היה אופל. עקבה הערבית כבר נמה את שנתה. רק
שתי אניות־המלחמה הבריטיות העוגנות בקביעות במפרץ,
היו מוארות. ונראו כארמונות מכושפים למרגלות הררי
אופל, הרי אדום האדירים. צינת־הלילה החריפה. העפתי
מבט בשעון: 12. אורות־אילת הרחוקים נראו כשביבים
זערערים. מ־המפרץ זהרו באור פוספור. הם היו שקופים
ורוטטים. אפשר היה לראות בעומק רב את המתרחש בהם.
ידידי כיבה שוב את המנוע, קם וניגש אלי ואמר:

— כאן ננסה שוב. ופתאום שאל בחריפות מודגשת:
האם לא נמאסה עליך כל ההרפתקה הלילית הזו? במילא
תוכל לספק את יצר־הדיג שלך ואף תוכל לספר לידידיך
שדגת במפרץ אילת לאור הירח...

בלעתי הערתו העוקצנית והחלטתי לגמול לו בהודמנות
הראשונה. והיא לא איחרה לבוא. כעבור שעה של דיג שקוד
העלה ידידי בחכתו עוד שני דגים בלבד. חכתי נתפסה שוב
באלמוגים, ונאלצנו לנתק את החוט ולהפקירו עם או בלי
דג... הטלתי קרס חדש, אך לבשתי לא העליתי ולא כלום.
פעמיים חשתי ברעידה המוכרה והייתי בטוח בשלל. אך
בהוציא את הקרס נוכחתי כי הפתיון נאכל... — דגים זרי־
זים כאן במפרץ שלכם — העירותי בלגלוג כלפי ידידי
שישב דומם ועיניו במים.

— אם דייגים כמוך יורדים לאילת — השיב לי כהרף

עין.

**תאצור רענון על
"פרדייז"**

**מזרונים
וספות ממה
עם קפיצים**

הכרה למזרונים וספות במים נחלם־יבסס

קבץ חלוצי

יצחק ר. מלכו

„ימאים שאלוניקאים בישראל“ זה שמו של הקובץ הנ"א — לזכרה של הקהלה המפוארת ותרומתה לישראל — פרי עטור מחקרו של יצחק ר. מלכו (ירושלים, תשי"א).

בדברי הסיום מעיד המחבר, בן שאלוניקי, על עצמו, כי רגיל ומעורב היה מבחרותו בחיי הדייגים והספנים היהר דים. הוא כותב:

„אבי ז"ל, היה במשך שנים רבות רואה חשבונות ונאמן לאחת או שתיים מן הקבוצות של יורדי-הים.

בני משפחות הדייגים והספנים: ברכה, נחמן, מאנו, אבלאס, ועוד, היו נכנסים ויוצאים בביתנו ובמלחמת העולם הראשונה, סיפקתי להם, אני עצמי, רשתות ומיצרכים אחרים.

בבואי לארץ בתרע"ט והשתקעתי בירושלים, מרכז השלטון והמוסדות הלאומיים, זכיתי גם אני, להיות שותף למעשי ברא"שית, ולטפל בימאות העברית בישראל.

לכן, כשפנו אלי חברים וותיקים בהצעה, לכתוב את פרשת הימאות השאלוניקאית בארץ, לא סירבתי לקבל עלי את עובר דת ריכוז החומר, הנמצא בשפע ברשותי וברשות החברים.

פרקי היסטוריה אלה רואים אור, תודות לחבל הימי לישראל, אל, שסייע בידי להדפיסם.

ודאי שלא עלה בידי לאסוף לא את כל החומר ולא את פרטי העלילה המרתקת, אחרים יבואו וירחיבו את היריעה ויוסיפו ותבוא עליהם הברכה.

תקותי חזקה שעם התחדשות חיינו במולדת, עוד יקום המ"ש שורר והמספר, שישיר את שירתם ויקבע את דמותם לדורות. תיאור החיים האפיים של הימאים השאלוניקאים, בידי אומן הנוצה ובעל-מחשבה, ראוי לשמש נושא ליצירת מקורית.

ואכן, אין כמולכו — שהנושא נהיר לו ויחס חם לו אליו — מוכשר ומתאים להעלות קוים לדמותה של שאלוניקי שאינה ולתרומתה של שאלוניקי החיה בצרף מעשינו ות"קומתנו במולדת. אמרנו: להעלות קוים, כי הנושא עוד מצפה לגאולתו ולמיצויו ההיסטורי לדרות הבאים אחרינו. ועל ההתחלה החלוצית הנאה — יישר כחו של המחבר. אלי"ף ש"ן

ה ת ז פ י ר

הארגון הקיים בימינו, דומה לזה של ימות הבינים, בעת בואם לשאלוניקי צורתם הגופנית של רובם, בעלי קומה, חסונים ואיתנים.

עד השנים האחרונות, ועד כיבוש שאלוניקי בכלל ע"י צבאות היוונים, היו הם השולטים היהודים — יחד עם הספנים ויורדי הים — שלטון גמור בנמל השאלוניקאי.

כל הבא לשאלוניקי, בפעם הראשונה היה תמה לראות את הבהורים החסונים והעליונים, דוברי יהודית-ספרדית, מתעסקים במלאכה זו, הבלתי ידועה כמקצוע יהודי, ביתר מרכזי התפור צות.

במקרים רבים ובפרט כשזרים רצו לדחוק אותם ממעמדם, התגוננו עד מות, וכדי שעמדה זו המחזיקים בה מדור-דורות, לא תישמט מידיהם, הם מתגוננים גם כעת.

קורותיהם מלאים סיפורים על מקרי התגוננות מצדם, ואלה שלא העריכו את גבורתם ואומץ לבם, הופתעו ממש מכוחם וכשרם, כשקבלו מהלומות נאמנות.

דברי ימיהם כקורות הקהילה עצמה, עד הכיבוש היווני תקופת אושר התקדמות, ומאז ואילך, תקופת ירידה ונסיגה אחרנית, ההולכת ונמשכת.

אל נכון ירד מספר הדייגים אצלנו כעת לעומת זה שבשנת תרע"ב, מאותה שנה ואילך, הוכרחו רבים לעזוב את המקצוע, ולעבור לעבודות פשוטות יותר, כגון סבלות ועגלונות, לא

(פרק מתוך הקובץ „ימאים שאלוניקאים בישראל“ ליצחק ר. מלכו).

...בינתיים הודיעו החברים שלמה גארגיר ויצחק אנג'ל, על משלות תזכיר מפורט בענין הדייגים למחלקות המסחר, העבודה, ההתיישבות והעליה של ההנהלה הציונית מטעם המשרד הארץ-ישראלי בשאלוניקי וביקשו להמריץ שהתר צאה תהיה חיובית.

קטעים מן התזכיר * הנ"ל המלא וגדוש פרטים מאלפים מובאים כאן:

„הדייגים היהודים בשאלוניקי כמאה משפחות בערך. כולם חברי קורפורציות (גילדות או קואופרטיבים וחברות שתופיות) והם יהודים המתעסקים במקצוע זה בעולם היהודי. הם צאצאי היהודים מגירושי ספרד ואיטליה שהתיישבו בשאלוניקי מימות הבינים.

כעקבות מוצאם המשותף היא העובדה, הקיימת עד ימינו שהתאגדו למעין עדה נבדלה עם קהל קדוש (בית-כנסת) משלהם, הנושא את השם: ציציליא י"ש.

¹⁰ העתק ממנו נשלח גם לקולונל קיש, לואן-ווריזלאנד למועצה הכלכלית בלונדון, וללשכת הקרן הקיימת לישראל.

מתרחקים עם סירותיהם. מרחק של 4-5 שעות משאלוניקי.
עד אפנוסי ואקתריני* הקור ומזג האויר הסגורירי. אינם
משביתים אותם ממלאכתם.

לפי אגדת חיות ועופות. תנועת הגלים, עלית העננים,
יודעים הם להבחין את בוא הסערה ומסתתרים מפניה במקום
מבטחים. לכן לא קרתה להם כל תאונת-מות עד היום.
הדייגים ברשתות גדולות עוברים תמיד, ע"י שפת-הים,
קשה לקבוע כמות הדוגה ששולים בהשלכת הרשתות, כי
בעומק של 700-800 מטרים ובמרחק כאלף מטר מן היבשה.
הכמות שונה לפי המקום, האקלים, העונה, דרגת ניצול הים
דיתר גורמים.

דייגינו מאשרים, ששלו בעבר עשרת אלפים קילו בפעם
אחת, אולם כעת. למרות שהם משליכים את הרשתות משלוש
עד שבע פעמים אין הקומץ משביע את הארי, וקורה גם
שמעלים את הרשתות ריקות כיון שמנצלים את הים במספר
דייגים מוגבר, למעלה מן המידה.

התזכיר מציין עוד לדברי ראשי הקבוצה, ברכה
וגאטיניו, שסיירו בחופי הארץ ובדקו את התנאים בכובד
ראש, — בהיותם בארץ, יחד עם מר אלבו, — שבולות
החוף, בין עטלית ויפו, אינם מתאימים לשיטת הדיוג הנהוגה
בשאלוניקי, כי השטח מלא כולו סלעים, וע"י זה נמנעת מהם
האפשרות לעבוד במלאכה, בלב ים, בהיותם טובלים במים
עד חצי הגוף, כמו כן מהוה משחק הגלים רוב הזמן סכנה
לרשתות, העלולות להיקרע. אולם השטח, בין עטלית ועכו,
מתאים אל נכון לדוגה. בכל האזור הזה שפת-הים מלאה
חול, וזה מאפשר לדייגים שלנו לעבוד בחופש גמור, בלי
סכנה, לא להם ולא לכליהם.

כשראשי הקבוצה ניסו לקבל ידיעות על מיני הדגים,
לא יכלו לקבל תשובות משביעות רצון. הם פנו גם לקבוצת
הדייגים בעטלית, אבל החברים היו חובבים, ולא אנשי
מקצוע. הידיעות מעטלית ומעכו סתרו אלו את אלו.
הסיכום הוא שלא נעשו לדעתם נסיונות מספיקים בים,
ולכן משתמשים בסירות כבדות, המהוות סכנה עצומה כשהן
מתרחקות מן היבשת בשעת סערה.

מפני שיכולים להשתכר יפה, אלא מכיון שהמתחרים הנוצרים,
באו ותפשו את מקומם, והכריתו את מקור פרנסתם.
בתוך נמל שאלוניקי, המצב ללא נשוא מזה שנתים ימים.
בפרט לדייגים, כי מהגרים יוונים מחופי אסיה הקטנה, כבשו את
כל פינות הנמל ומצאו ולא השאירו איזה שטה מחיה לאנשינו,
המחויבים להתגונן כדי שלא להפסיד לגמרי את מקומם במפרץ.
תכופות מתאמצים דייגינו לשוא למצוא בים איזו פינה
לא תפושה וכשמצליחים לפרוש את הרשת הדוגה דלה מאוד,
היות והמקום מנוצל ע"י מספר דייגים העולה על כוח קיבולו
של המפרץ.

דייגינו חוזרים אם כן ליבשת החוף מבלי תמורה למאמציהם
ועמלם. אולם למרות ההתהרות הנמרצת, של הדייגים הנוצרים
למאות, הנתמכים ע"י השלטון המבכר אותם על אהרים דייגינו
מוסיפים להאבק באפס-תקוה עם גוילים. כי מה יכולים לעשות
אם הים הוא שטה המחיה היחיד שלהם ואינם מוכנים להשמיטו
על נקלה מידיהם.

בית הימאים בת"א ע"ש ד. פלורנטין ז"ל

נולדו וגדלו לחייהם, ורק בים הם שואפים לגמור את
שארית ימיהם.

ברם, לדעתנו, מצב זה לא יוכל להימשך עוד. העניות
מנולת אותם, רבים המיואשים המהכוננים לעזוב את המלאכות
הללו או להגר לנמלי ביירות, קושטא או סמירנה, ואנו נהיה
עדים להתפוררות הקבוצות הללו שעבדו בצוחאת ולפיוורן לכל
הרוחות, ולאבדן הנכס הלאומי היקר הזה, שהיה קיים
בשאלוניקי.

הדייגים שלנו משתמשים בשיטות דוגה שונות, ביניהן :

א — דייג ע"י רשתות גדולות

ב — דייג ע"י רשתות קטנות

לדייג ע"י רשתות גדולות יש שתי קבוצות מבני משפחות :

ג — הדייג ע"י חכות

ברכה וגאטיניו.

בה מתישב ראש הקבוצה הוא הקאפיטאן (קברניט), המדריך
את סדר הדייג.

חברי הקבוצה עובדים כל ימית השבוע וחוזרים בערב שבת
למשפחותיהם לבלות יחד את יום השבת.

* עיירות קטנות ע"י שפך הווארדאר. הדייגים סיפרו שהיו
רגילים להתקרב לרגלי האולימפוס, במרחק של כששים מילין
מן העיר.

מראה נמל שאלוניקי לפני השואה

אם תרצה ההנהלה הציונית ימסרו לבא"כוחה דו"ח על מהלך העבודה, והיא גם תוכל לבקר את החשבונות.

על ההנהלה הציונית לקבל על עצמה את הוצאות הנסיעה, הובלת המכשירים והסירות. במקרה שהקבוצה לא תוכל לכסות את הוצאותיה, עליה יהיה לסכן 500 ל"י נוספות, לשכון ולמחיה. כן תבטיח הסוכנות לקבוצה, הלוואה של 150 ל"י, לקניית רשתות וחומרים, 75 ל"י לתשלום כופר צבאי (לממשלה היוונית) ועליה לכלכל ולשכן את הקבוצה במשך שבועים מיום עליה ארצה.

המשא ומתן בין ראשי הקבוצה, ובין החברים בינם לבין עצמם, היה קשה ומייגע וכמה שנויים ותיקונים בהסכמים נכנסו ברגע האחרון.

למרות התאמצויותיו של תשבי לקבלת התקציב הדרוש, הכספים לא הושגו. קופת ההנהלה הציונית היתה נאבקת תמיד עם יכולתה המוגבלת והצרכים המרובים. נוסף על כך מחלקת העליה של הממשלה המאנדטורית עמדה גם היא למכשול, בפגרה להקציב רשיונות העליה במידה הדרושה. אולם למרות הכל מאמצי המעוניינים הוכתרו לבסוף בהצלחה, וב-24.2.25 נתקבלה בירושלים הטלגרמה המשמחת בזו הלשון:

ירושלים

הוסעו הדייגים על האניה איליטש תהיה נוכח בעלותם ביבשת.

הפדרציה הציונית

בהגיע הכשורה שהנה בא היום הגדול שקיוונוהו, וזכינו, לראשית הגשמת החזון של כיבוש הים ע"י אנשינו; לבות בני שאלוניקי היו מלאי רגשי שמחה וגילה.

ראשי הקבוצה היו מוכנים כשלעצמם לעשות נסיון של שנה אחת עם קבוצה של 15/20 דייגים, בני שאלוניקי, שיעבדו כל ימות השנה בקיץ ובחורף. ים טבריה הפולט דגים קטנים, ישמש גם הוא, תחנת נסיון, ורק ע"י מיבחנים שלא נעשו עד כה, אפשר יהיה להגיע לסיכומים מחכימים יותר.

הקבוצה השאלונית מוכנה לעלות לארץ ולהביא אתה: שלוש סירות, 150 קילוגראם רשתות, 150 קילוגראם חבלים, 15/20 זוגות מגפים, וכן הפקקים הנחוצים לרשתות. יחד עם ראשי הקבוצה יעלו בצוותא 14 דייגים, מאומנים, שיתעסקו במשך שנה שלמה תחת הנהגתם.

סבל בנמל שאלוניקי

שאלות ותשובות

1. קרא בשמותיהם של שני מלחים עבריים אשר שרתו תחת פקודו של נלסון.
 2. למה העדיפו המלחים מימי קדם הפלגות לילה כשיצאו לדרך ארוכה?
 3. איזה יהודי אנגלי ידוע, מיסד ה"ג'ואיש כרוניקל", שרת בצבא במלחמת נפוליאון?
- ת. יצחק ולנטין.

הנחון פנים דרך וקמים עזים נתיקה

(ישע' מ"ג ט"ז)

הידעת?

- כי בתערוכת-האביב בוונה כבשה את לב המבקרים תצוגתו של נמל אנטוורפן, על 240 קו"הקשר שלו עם כל העולם, שרותיו המהירים והיעילים לכל סוגי ההובלה וצידו המשוכלל.
- כי רק 25% מצי הסוחר העולמי מופעלים בכוח המנוע; אולם היחס בין המנוע לקיטור שונה בארצות הימיות, כגון: בגרודניה: 71% — מנוע; שוודיה — 68%; הולנד — 50%; יוון וארצות הברית — 3-4%.
- כי משרד-הכספים האיטלקי פירסם חוק, לפיו יקבע איזור חפשי בנמל מאסינה (סיציליה) כדי להקל על המסחר בים התיכון.
- כי פארו בונה לעצמה צי אניות נפט בסכומים המצטברים מהטלת מס, בשעור 2%, על כל משאות היבוא והיצוא.
- כי יוגוסלביה שמנתה לפני 4 שנים 18 אניות, מונה כיום 43 (כ-300,000 טון) והיא גורם ימי חשוב לא רק בים התיכון.
- כי רוטרדאם משמשת גם נמל-פחם לבריטניה, שאין נמליה יכולים לקלוט את כמות הפחם הגדולה מארה"ב, שעל כן מכוונים את אניות-הפחם לרוטרדאם, מטעינים אותו באניות קטנות שיכרי לות לעגון גם בנמליה הזעירים של בריטניה.

למחתרת. אך את השערתו לא שכה, וככלות המלחמה התקשר עם חמשה מחבריו במחתרת למסע נועז, שיוכיח לעולם המדע, שמסע ברפסודה מחופי אמריקה הדרומית הוא בגדר האפשרות.

החבורה נסעה לאקוודור, אשר בה גדל עץ הבאלסה, הקל משעם פי חמשה, אבל די חזק לבנין סירות ורפסודות (לעץ הבאלסה כיום תפקיד חשוב בבנין אוירונים). הם גדעו להם עצים ארוכים מ-10 עד 15 מטר, הורידום לחוף וקשרום לרפסודה מחודדת מלפנים ומאחור על ידי העצים הגדולים שבאמצע, בעזרת חבלי פשתן. גם התורן, והמפרשים ממחצלאות, וסוכת הבאמבוק שעל הרפסודה נעשו על טהרת תקופת האבן. מיצרכי אוכל נטלו רק מה שיכלו בני-אדם פרימיטיביים לקחת איתם, — ויצאו לדרכם.

זרם הומבולט, העובר לאורך חופי האזור הטרופי של אמריקה הדרומית, הסיעם היש צפונה-מערבה, במהירות של 130 ק"מ ליום. רק לאחד מבני החבורה היה נסיון ימי, אבל הוא לא היה לתועלת רבה, כי מעטים מדי היו העובדים מלהתור במשוטים נגד הרוח והזרם, וכל הזמן היו נתונים לשבט ולהסד לשני כחות-טבע אלה. ימים קשים עברו על ששת האנשים: גליים עצומים עלו והציפו את הרפסודה ופעמים רבות כמעט ונשטפו עם הגל החוזר; פעמים רבות עמדו עליהם כרישים לבלעם; אך החבורה החזיקה מעמד. זיהם סיפק להם דגים לרוב, והשמים המטירו עליהם מים

הרפסודה בלב ימים עם שלל דגים.

א. י. ברור / מסע באוקיינוס במשך 101 יום

כאגדה מגי קדם ישמע הדבר, ובכל זאת עובדה היא: תור האיירדהאל איש-נורבגיה וחמשת חבריו מבני עמו, יצאו ב-28 באפריל 1947 מקאלאו שעל חופי פרו, עברו 6900 ק"מ באוקיינוס השקט, והגיעו ב-7 באוגוסט מזרחה לאיי טואמוטו באוקיינוס השקט הדרומי; הם יצאו שלמים מהרפתקה נועזה זו והביאו אתם צלומי סרט מדעי. ראש החבורה פירסם דו"ח קצר — לפי שעה — בירחון הגיאוגרפי החשוב ביותר בלשון האנגלית* וגם ספר (פופולארי**).

האיירדהאל הוא חוקר בפריהיסטוריה ואתנולוגיה של אמריקה האנדית ושל פולינאסיה. זה עשרות בשנים מתגלים קוידמיון מפליאים בין אמריקה הדרומית ופולינאסיה, הן בעולם הצומח והן בתופעות אנושיות: הפוח האדמה המתוק ודקל הקוקוס נפוצים גם באיי האוקיינוס השקט וגם באמריקה הדרומית ומשמשים מאכל עממי. עמי פולינאסיה דומים יותר לאינדיאנים אמריקאים הרחוקים מהם, מאשר לתושבי איי מילאנסייה השחורים. יש דמיון גם בלשון ובאגדות, בפולקלור ובשרידים ארכיאולוגיים. מסיבה זו שיערו כמה חוקרים שפולינאסיה היא מקור מחצבתם של האינדיאנים. על אף מצבם התרבותי הנמוך — ידעו הפולינאטים לעבור ארהות ימים רחוקים מאוד בסירותיהם הפרימיטיביות, ללא מסמך-נחשת או ברזל בתוכם, ולא עוד אלא שאפילו מפות פרימיטיביות היו להם וידעו לכוון דרכם לפי הכוכבים, והיו בקיאים ברוחות ובורמי הימים. עם זאת נשאלה השאלה: מנין באו הפולינאטים עצמם? ברור שמוצאם מאחת היבשות הגדולות, וקרובה ההשערה, שיבשת זו הייתה אסיה. ואולם רבות העובדות המתנגדות להשערה זו: ראשית, יושבים במילאנסייה (קבוצות האיים שמעפוף-מזרחה לאוסטרליה, שיכלו לשמש גשר להתפשטות מאינדונזיסה ומאסיה) עמים שחורים דל-תרבות, שונים בהחלט מהפולינאטים. שנית, לא נמצא בפולינאסיה האורז, צמח התרבות הטיפוסי לאסיה הדרומית-המזרחית. שלישית, נראה לחוקרים, שההישגיות באיי פולינאסיה אינה אלא בת אלפים שנה ופחות מזה. מטעמים אלה הגיע תור האיירדהאל להשערה מנוגדת: לא האמריקאים באו מפולינאסיה אלא להפך, הפולינאטים — הם בני בניהם של האינדיאנים האמריקאים. השערתו זו מבוססת על מסורות פולינאסיות, ואגדות על גבוויים, או בני אלים, שנדדו מערבה על גבי רפסודות. האיירדהאל הביע השערתו זו כבר ב-1939 והיא לא נתקבלה על דעת החוקרים. הם טענו, שגדולים המרחקים מחופי אמריקה אפילו עד לקרוב ביותר באיי פולינאסיה; וספנים פרימיטיביים לא היה בידם לעברם בשום אופן.

בעוד האיירדהאל מתוכח עם מתנגדיו קפץ על נורבגיה מולדתו בחטול הפלישה הנאצית. המלומד הצעיר עזב את מחקריו וירד

* The Geographical Journal, Vol CXV March 1950, Thor Heyerdahl, The Voyage on the Raft Kon — Tiki.
** The Kon-Tiki Expedition, by Allen and Unwin 1950 הוצאה.

גנואה (המועמדת הריצינית ביותר בין י"ג הערים המתנצחות ביניהן על כבוד הכרתן כמקום הולדתו של מגלה אמריקה כריסטופר קולומבוס) פתחה בשורה של חגיגות שתמשכנה עד סוף השנה: חגיגות 500 שנה להולדתו של גדול הימאים והמגלים, שנולד בעיר הנמל הצפון איטלקית הגדולה ב־1451, כבן סורג־צמר (לפי אסכולה אחת) או כבן של בעל־פונדק (לפי אסכולה שניה).

קולומבוס, אותה דמות מפוארת ביותר בתולדות ספרד, לא היה ספרדי. אין זה מן הנמנע, שגם לא היה איטלקי. המכתב היחידי של איש־גנואה זה בשפה האיטלקית מלא וגדוש שגיאות דקדוקיות. בזמנו נתגלה מכתב בו מזכיר קולומבוס את „גנואה מולדתי היקרה“. נתברר, שהמכתב מזויף.

שמו לא היה כלל קולומבוס

מעולם לא הופיע האיש בשם קולומבוס. שמו היה כריסטובל קולון. לפי גירסה מסוימת היה מקורב בצעירותו לשודדי־הים בהופי צרפת ושכנו בשם „קולונים“. עד 1910 לא העז איש להטיל ספק במוצאו האיטלקי, אם כי קייזרלינג גילה את אילן־החיה של משפחה יהודית בשם קולון, שהוא, כנראה שיבוש השם „כהן“. עד שבא הסופר הספרדי הגדול בלאסקו איבאניס, שטען, כי קולון היה יהודי ספרדי וכי שני הסידיו העיקריים אף הם היו ממוצא יהודי. ההיסטוריון הספרדי הוסה אירונו, שחקר את פרשת קולומבוס באופן יסודי טען אף הוא, כי קולומבוס נולד בעיר הספרדית פונטווידרה, כבן למשפחת אנוסים. הוא הכחיש את הסיפור, שהמלכה איזבל משכנה את תלמידיה כדי לגייס אמצעים למסעו של קולומבוס והדגיש, כי לאמתו של דבר, מומנה משלחתו של קולומבוס ע"י סנטאנכל, שהיה בנו של ר' עזריה גינליו, והחליף את שמו רק לאחר גירוש ספרד, כאשר עלה לגדולה. כן נתמך קולומבוס מבחינה כספית ע"י שני אנוסים אחרים. חמשה אנוסים נמנו על צוות אניותיו. הקוואדרנט הימי המכונה „מטה יעקב“, ששימש מכשיר נוו־גיאוני חיוני לקולומבוס — הוא המצאת ר' לוי בן־גרשם, (רלב"ג), ובלעדי מפותיו ולוחותיו של ר' אברהם זכות לא היה קולומבוס מגיע לעולם לחופי אמריקה.

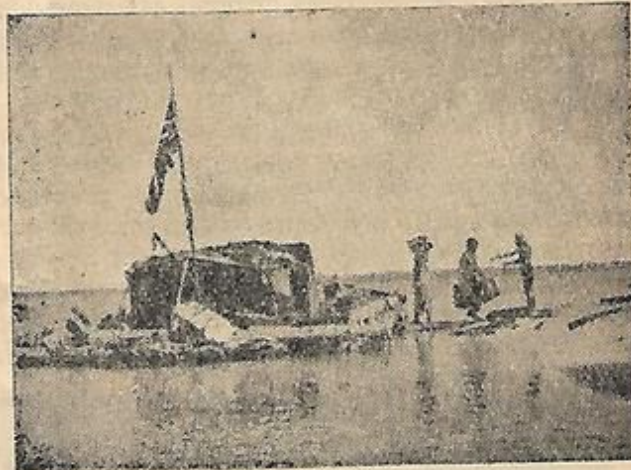
יהודים ביומנו גילוי אמריקה

לואיס דה־טורס היהודי שהיה גדול המתורגמנים של דורו, היה האירופי הראשון שרגלו דרכה על אדמת אמריקה. קולומבוס מזכיר בפירושו, ביומנו ובמכתביו, את שמותיהם של חבריו היהודים וביניהם של הד"ר ברנאל, רופא אנית־הדגל. היהודים, שמימנו את מסעו של קולומבוס היו הראשונים שקיבלו ממנו מכתבים על הצלחת מסעו.

ההיסטוריון הספרדי אנריקה דה אריבס מאשר את מוצאו היהודי של קולומבוס וטוען, כי שם אמו היה שושנה פונטרוהה. היסטוריון שלישי — ניקולס דיאס פרץ — קובע, כי קולומבוס הוא בן למשפחת קולון היהודית, שהשתקעה בעיר פלסניה ב־1400 ולהם הצטרף היסטוריון ספרדי רביעי — פרופסור קורטואן — שקבע, כי משפחת קולון עזבה את עירה בספרד מפני הרדיפות ונמלטה לגנואה — ומכאן הסברה שקולומבוס נולד באיטליה.

ש. ש. ין

מתוקים לשתיה. גם לו אולו להם המים יכלו להתקיים על דם הדגים הגדולים והקטנים, שהעלו להם הגלים ללא עמל, בנוח הים מגליו — השתעשעו הספינות המבודדים בשירה ובנגינה. מזרם הומבולט נעתקו על ידי הרוח לזרימת קרה־משהו הדרומית, בה התקדמו במהירות קטנה יותר ישר למערב. בסוף יולי עברו על פני האי פוקה־פוקה, אך לא יכלו לגשת אליו מאין להם די כוחות למושטים. ב־7 באוגוסט 1947 הוטלו אל הכיפים הקוראליים ראו־יה. בעמל רב הצילו לא רק את נפשם אלא גם את הסרטים ואת רשימותיהם. אולם הם הוכיחו, שגבור האגדה

משלחת קורטיקי

הפרואני קורטיקי יכול היה לעבור את מחצית האוקיינוס השקט וחמישית מכדור הארץ ולהגיע לפולינאסיה. על השערתו של האיירדאהל בדבר מוצא הפולינאסים עדיין חולקים אנשי המדע, אבל מסע הרפסודח עורר התפעלות בעולם כולו. מי יתן ויתורגם הספר הפופולארי של האיירדאהל לעברית ויעורר את הנוער לחלוציות ימית.

א. י. ברור

חובת לשכות המסחר לחי"ל

במסבה (העשירית) מטעם המועדון הימי בחיפה, שהתקיימה ב־30.351' הרצה מר ז. נתנזון על לשכות המסחר, ואמר בין השאר:

„חיפה היא עיר הנמל של הארץ, כאן מרוכז הסחר הימי וכאן מרכז הספנות העברית המתפתחת והולכת בצעדי ענק. גם הספנות הבינלאומית מרחיבה פעולותיה בנמל חפה. מקצוע הימאות כבר תופס מקום חשוב מאד בחיים הכלכליים, רוכש עתה אחר עמדה ומהווה מקור לפרנסת רבים מהנוער שלנו. אבל כגודל מרחב היים כך נרחב השדה להגדלת מקצוע הימאות. חיפה השוכנת לחוף ים זה חייבת לתת יד ולהזמה שכס לפתוח מקצוע הימאות. ברצוני, איפוא, להציע ללשכת המסחר, לשים לפני עיניה את המטרה הזו כאחד מתפקידיה: לגייס בין חבריה מחנה של תורמים קבועים להבל הימי לישראל, תקותי שלשכת המסחר תמצא את הדרך הנאותה ביותר לתמוך ולטייע בביצוע המשימה הזאת.

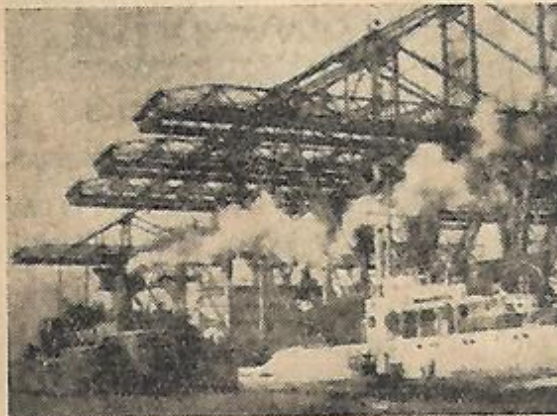

מנופי ענק בנמל רוטרדם

נסתייע בצי שלה. הסחר של בריטניה מסתייע ברובו הגדול באניותיה, ואילו הסחר של איטליה — ב־56%.
אנית-המשא "קאנטאל" (3178 ט' נבנתה באוסקה, יפן, ב־1916) נמכרה לבריטניה לגרוטאות.

דניה. צי הסוחר שקוע במאמצים לחידוש. הוא גדל ב־33% אניות — 105.000 טון; אם נביא בחשבון את הפחתתו (עקב אבדות ומכירות), יגיע הגידול כדי 75.000 טון. שיעורו הכולל כיום: 1.210.000 טון — ב־100.000 יותר מלפני המלחמה. חלקן שגילו למעלה מ־25 שנה הוא 19% (לעומת 12% ב־1939). בסוף 1950 היו למספנותיה של דניה הזמנות (עד 1953) לאניות חדשות בשיעור 280.000 טון. הצי הכניס למדינה סכומים ניכרים במטבע זה.

דניה. הפריגאטה "גלתיאה" (קודם בריטית) יצאה למסע הקר באוקיינוס למשך שנתים.

רוטרדם כנמל פחם לבריטניה

הימאות בעולם

ארגנטינה. הצי המסחרי יגיע בקרוב כדי מיליון טון לאחר שיצטרפו אליו האניות הנבנות והמוזמנות.

גרמניה. נמל המבורג כבר השלים למעלה ממחצית נוקיו מזמן המלחמה. קו המבורג-אמריקה המרכזית וקו המבורג-הודו המערבית עומדים לפני חידושם.
הוקם שרות המבורג-שיקגו בקו: המבורג-מונטריאול-טורונטו-טרויט-מילווקי-שיקגו. ההפלגות פעמיים בחודש.
21 אלף פועלים עסוקים במספקות גרמניה המזרחית בבנין אניות בשביל ברה"מ ותיקונן.

ארה"ב. ב־21 ביוני תפליג האניה החדשה של "אמריקן אקספורט לינס" — "קונסטיטושן" במסע-הבכורה לאירופה; אנית-האחות שלה "אינדפנדנס" כבר הקדימה אותה בקו זה.
הקונגרס אישר הקצבה של 350 מיליון דולר לבנין 25 אניות-משא חדישות שיהיו גרעין לצי-הובלה מהיר. אורך האניה — 157.5 מטר, כושר-קיבולה — 12.500 טון, מהירותה — 20 קשר.

ברה"מ. צי הנפט מונה — לפי מקורות גרמניים — 193.226 טון, ועוד 2 אניות-אוקיינוס לציד לזיתנים בנפח 27.730 טון.

ROTTERDAM

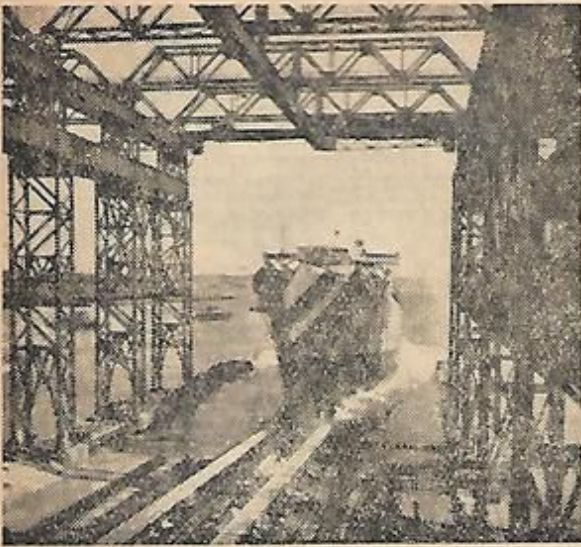
Den Anforderungen des
Massengüterverkehrs
genügt Rotterdam besser als jeder
andere europäische Hafen
SCHNELL UND BILLIG

כתבת תעמולה של נמל רוטרדם

צרפת. הפרלמנט אישר 42 מיליארד פרנק לצי הסוחר והאוויריה.

הסונדה של צי הסוחר 2.896.348 כבר עלתה על זו מלפני המלחמה; אפע"כ שלמה צרפת סכומים גדולים במטבע זה בעד הובלה באניות לא"ה — 115 מיליון דולר ב־1950 (לעומת 375 מיליון ב־1947). הסבה העיקרית — אטיותו של צי הסוחר שחלק ניכר ממנו אניות "ליברטי", שאין בידן להתחרות באניות חדשות שמהירותן 16 מילין ימיים לשעה. צרפת תופסת מקום שביעי לפי גיל אניותיה: במקום ראשון בלגיה — 43.5% מהאניות הן בגיל פחות מחמש שנים; יפן — 34.1%; שוודיה — 33.8%; דניה — 31%; נורווגיה — 29.2%; הולנד — 27.5%.
מ־33 מיליון טון, בערך, הובלה בימ, הובאו באניות צרפת (ב־1950) כ־12 מיליון בעיקר מאלזיר; מהיצוא 4.5 מיליון מ־8.5 מיליון טון — כ־39% מהסחר הכולל של צרפת

„קונסטרוקציה“ (ראה עמ' 17)

צי-הרהיון השווייצארי מנה (בדצמבר 1949 — המספרים פורסמו זה מקרוב): 368 אניות — 247.992 טון.

צי המזרח של גרמניה, איטליה ויפאן — חלקם בטונות העולמית ירד בהשוואה ל-1939. מ-6.54% ל-0.54% (גרמניה); מ-5% ל-3.5% (איטליה); מ-8.22% ל-2.21% (יפאן).

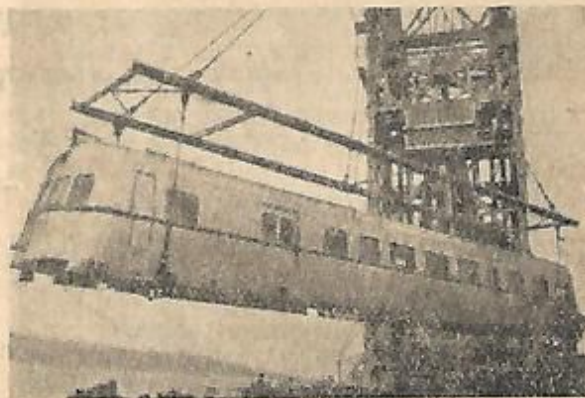

אחד המעגנים בנמל אנטוורפן

התעריפים הימיים עלו — לפי חישובים בריטיים — ב-31%, בממוצע, מאז מלחמת קוריאה.

קנדה. הצי המלכותי הזמין 18 אניות-מלחמה חדשות בשווי 43,250,000 דולר במספנות קנדה.

הולנד. הצי המלכותי בונה 6 פריגאטות, 13 שולות מוקשים וכלי-שיט קטנים יותר.

מנוף ענק (עד 200 טון)

ל. לויד טריאסטרינו" יתווספו עד סוף 1951 3 אניות-מסעים בנות 9500 טון כ"א לשרות המזרח הרחוק.

מאזניקהם של נמלים

	1949	1938
ריטרדם. היבוא (כולל טראנוזיט):	12,556,774	25,503,894
יצוא (כולל טראנוזיט):	8,186,343	17,867,096
טריאסט יבוא:		
	2,633,926	2,408,965
יצוא:		
	849,192	971,901
	3,495,394	3,380,866

הערות אחדות לכוונה של התובלה בטריאסט: מקום ראשון ביבוא תופסת ארה"ב (812,000 ט.); איטליה (237,000 ט.); סוריה והלבנון (230,000 ט.); ערב (210,000 ט.); הולנד (110,000 ט.).

ביצוא: איטליה (251,000 ט.); מצרים (184,000 ט.); יוון (130,000 ט.); ארגנטינה (77,000 ט.); ארה"ב (63,000 ט.); ישראל (62,000 ט.); הודו (61,000 ט.); תורכיה (56,000 ט.); סוריה והלבנון (55,000 ט.).

<p>ספר הקלסיקנים העבריים בכרך אחד ובהוצאת לוכס</p> <p>כל כתבי מאפו, כל כתבי מנדלי מו"ס, כל כתבי אחד-העם, כל כתבי ביאליק, כל כתבי ש. בן-ציון, כל שירי י. ל. גורדון</p>	<p>ספר האגדה בכרך אחד</p> <p>מהדורה שלישית מושלמת ומתוקנת בצרוף מפתח מורחב ותחת מכבש הדפוס</p>	<p>תורה נביאים וכתובים</p> <p>ערוכים ומפורשים בידי פרופ. מ. צ. סגל</p> <p>מהדורת לוכס ב-4 כר' 7.700 ל"י</p>	<p>מבחר ספרי "דביר"</p>
--	---	--	--

הקמת גמלים

עם הפוננות למקומה

גינאה — ליד הנמל

כששככה הסערה הראשונה שקמה בבית הנבחרים הבריטי, עקב ההודעה שאדמירל אמריקאי יפקד על ציי האמנה האטלנטית, החלו הבריטים הגאים להתרגל לרעיון המשפיל, כי חבריהם האמריקאיים אינם רוחשים עוד אמון לכושר הימי הבריטי, מתיחסים אל הצי המלכותי מפואר-המסורת בלזול.

טענו האמריקאים: מזה שנים רבות לא ראה הצי הבריטי קרבות ימיים של ממש. הוא התרכז בעיקר בתפקיד החשוב לבריטניה: מיגור הצוללות הנאציות העברת שיירות מזון לאיים. אותה שעה עסק הצי האמריקאי* בפעולות של ממש: התמודד בקרבות-ענק עם הצי היפאני, רכש נסיון קרבי ימי, שאין שני לו בין כל ציי העולם.

האמריקאים הושדים, כנראה בצדק שכל המחשבה הימית הבריטית היא הגנתית גרידא: לשמור על שיירות האספקה מפני צי הצוללות הסובייטי העצום. האמריקאים לעומת זאת, חושבים במושגים תוקפניים. הנשק העיקרי, בעיניהם, אינו ספינת-הצייד הקטנה, כי אם נושאת-המטוסים הענקית. היוצאת אל מימי אויב בלזית עשרות אניות-מגן (סיירות, אניות-משחתה ועוד) כדי להלום בו מהלומה אירית ניצחת.

שנים שקשרו עיניהם.

אולם גם האמריקאים אינם אדישים לאיום הצוללות הסובייטיות, העוללות, באחד הימים, לשתק לחלוטין את התחבורה הימית. — אם לא תהיה מוגנת הגנה יעילה, התשובה היתה אמריקאית טיפוסית: צר ללדת לצי צוללות.

* בארצות הברית, כמו בבריטניה, נחשב חיל הים ענף אריסטוקרטי, מכובד יותר מאשר חיל היבשה, המושך אליו את בני המשפחות המיוחסות.

את הצוללת בעזרת טורפדו, המכוון את עצמו, באמצעות מכשיר אלקטרוני. "כל איש-צוללת ירא צוללת אויבת במים" אמר אדמירל-משנה מומזן האמריקאי. "דומה הדבר לשני אויבים, שקשרו עיניהם ואורבים זה לזה, כשכל אחד מחכה שהשני יפר את השקט ויגלה את עצמו..."

צוללות אטומיות

אולם גם האמריקאים הודו, כי עדיין לא נמצאה תשובה מלאה לצוללת הסובייטית. הסונאר אינו פועל אלא בטווח של קילומטר רים מעטים (בניגוד לראדאר האווירי), הצר ללת יכולה לשגר את הטורפדות הקטלניים שלה, כשהיא נמצאת מחוץ לטווח הסונאר של קרבנה.

יתר על כן, הצוללת המצוידת בשנודקל (צנור השואב אויר, כשהיא נמצאת מתחת לפני המים) יכולה לנוע מרחקים עצומים מבלי להתגלות על פני המים. יכולה להתקדם במים במהירות גדולה יותר, מאשר אניות רבות השטות על פני הגלים. ואי-שם באופק מצפה האיום הגדול ביותר: צוללת אטומית, המצוידת בכח עצום, המסוגלת לפתח מהירות נוראה.

לפני שבוע ירדה הצוללת הראשונה מטיפוס קי-1 הימה, צוללת-כיס זו (750 טון), המגיעה רק למחצית גודלה של צוללת רגילה, צוידה בנשק קטלני הדיש. היא תגלה את אויבתה, הצוללת, כששתיהן מתחת לפני המים, בעזרת הסונאר (מכשיר, המשגר גלי-קול מתחת לפני המים וקובע, לפי ההדים, אם נתקלו הגלים בדרך-כעצם זו, באיזה מרחק, באיזה עומק). היא תהרוג

טרנזיט ישראל מחסני ערובה בע"מ

אחסון — עמילות — משלוח

מפרעות על סחורות

מימון יבוא ויצוא

רח' המלכים 35, טל. 3040

ת. ד. 763 ח.י.פ.ה

ספריית דביר לעם

ספרים וזכוכים, בתבנית כיס נוחה, במחיר 250-350 פ"י כל ספר:

א) מסעות בנימין השלישי — מנדלי מו"ס	ו) ספורים קטנים — מנדלי מו"ס
ב) טוביה החולב — שלום עליכם	ז) מספורי עם — ל. פרץ
ג) מפי העם — ל. פרץ	ח) אהבת ציון — מאפו
ד) המכשפה מקשטיליה — ש. אש	ט) צפרים — אריסטופנס
ה) אדם ובהמה — שלום עליכם	י) שירות עם בלדות — ש. מלצר

שפתנו במראות

נלוו בצידים

מאת

ד. אטינגר

למלון מצורפים
מפתח עברי ואנגלי

מחירו — 3 ל"י

ציבור הדייגים בארץ שואף לרכוש בזמן קצר ובאמצעים מועטים, את אשר השיגו מדינות בנסיון של מאות בשנים. עוד לפני 5-6 שנים עבדו בארץ על ספינות קטנות ובחוסר כל מכשירי רים טכניים. כיום ספינה בת 60 טון עם מנוע של 120 כוחות סוס נחשבת קטנה.

עק הדיג

«חנה» - המשקללת בקפינות הדיג הישראליות

רבים הקשיים העומדים בפני הדייגים בארץ אבל יש קסם בענף צעיר זה. עדיין שדה-בור הוא; טרם נחקרו ונחשפו האפשרויות הטמונות בחובו. קטן הוא ציבור הדייגים בארץ ואין נסיונו עשיר. תנאי-העבודה אינם מותאמים לצרכי פיתוח הענף. אין נמלים לאורך החוף. בנמל חיפה אין סידורים מודרניים לפריקה ואיחסון הדגים. שרותי אינפורמציה לדיג, שיודעו על תנועות הדגים, עדיין חסרים. אין מפות-דיג מדויקות. מרחבי הים הם עצומים, ועדיין יודעים הדייגים מעט מועיר על שדות-הדיג.

אפשרויות הפיתוח הן כמעט בלתי-מוגבלות, והנסיון המקצועי שלנו הוא בצעדיו הראשונים. יש שדה נרחב למחקר מדעי, יש מקום רב ליזמה. באירופה

«חנה» - ספינת קבוצת שדותיים - היא כיום הטיפוס המשוכלל ביותר של ספינות הקיימות בארץ. בנויה ברזל ומותאמת לתנאיים קשים. מחולקת לחמשה חלקים הנבדלים זה מזה באופן הרמטי. יש בה חדר-קרור ל-5 טון דגים. מדידת עומק המים וקביעת מקום הדגים נעשית בעזרת מכשיר השולח גלי-קול אל קרקע הים וקובע את העומק בעזרת ההד. יש בה משדר חזק, המאפשר לעובדים קשר סדיר עם הבית. במידה ששאר הספינות תרכושנה גם הן משדרים, יהיה אפשר לקיים שרות אינפורמציה, אשר יסייע לקידום הדיג, הספינה מונעת במנוע כבד בן 120 כ"ס, ויש בה מלאי דלק לשבועיים לעבודה רצופה בים.

גם מבחינת תנאי-החיים לעובדים משוכללת הספינה. יש בה מלאי מים גדול ואפשרות-רחצה במקלחת. חדר-אוכל רחב ומאורר ומטבח מסודר ונוח. חדר-מיטות גדול עם סידורי איורור. לכל דייג מיטה עם מנורת-חשמל פרטית ותא גדול בארון.

הספינה בנויה לפי שיטה הולנדית, אבל סידורי-העבודה מותאמים לשיטות-הדיג האיטלקי. בצרוף זה חושבים הדייגים להגיע למכסימום יעילות בעבודה. הסיפון גדול ביחס, ותא-ההגה גבוה ומאפשר תצפית נרחבה. הספינה יוצאת לים ל-2-3 ימים רצופים וחוזרת עם

מתוקה שנת עובדים ישרים

נהוגות שיטות-דיג חדשות, שבארץ טרם למדו אותן. לרשות הדיג המודרני עומדים כיום כלים משוכללים ביותר, המבור-ססים על התגליות האחרונות בחשמל ורדיו. בארצות רבות קיים שרות אינפורמציה ממלכתי, הנעזר באוירונים ורדיו. המודיע לספינות מתי והיכן לעבוד. במשך מאות שנים אגרו האיטלקים נסיון עצום בתנאי הדיג המיוחדים לים התיכון, ויש הרבה ללמוד מהם.

... כאובן
מטוסיאן

בעיות רבות כרוכות בדיג: הניתוק הממושך מן הבית המשפחה; שעות העבודה המרובות ביום ובלילה; חוסר ידיעה מקצועית; פרובלימות חברתיות; המגע הקרוב עם כוחות הטבע והתלות בהם — כל אלה מרחיקים רבים מעבר דת הדיג. לעומת זאת — הסודות הטמונים בתביוני הים; הציפיה המתוחה לשלל הרשת ויצר הצייד המפעם בלב כל דייג — מושכים ומקשרים אותך לעבודה זו ומגרים אותך להמשיך ולנסות, על־מנת לחשוף את האוצרות אשר במעמקי הים.

58. חנה"

רב החובל ציצילי (איטלקי)

שללה לנמל. בזמן העבודה היא מושכת במרחק כמה מאות מטר מאחוריה רשת, הנגררת על קרקע הים וחופנת בתוכה את הדגים. כל 4—5 שעות מעלים את הרשת ושופכים מתוכה את הדגים על הסיפון; מיד מחזירים אותה לים.

במידה שהדגים מתרחקים מחופי הארץ יש לבדוד אתם יחד; לקראת הקיץ יתכן שספינות רבות תצאנה לדוג בחופי תורכיה.

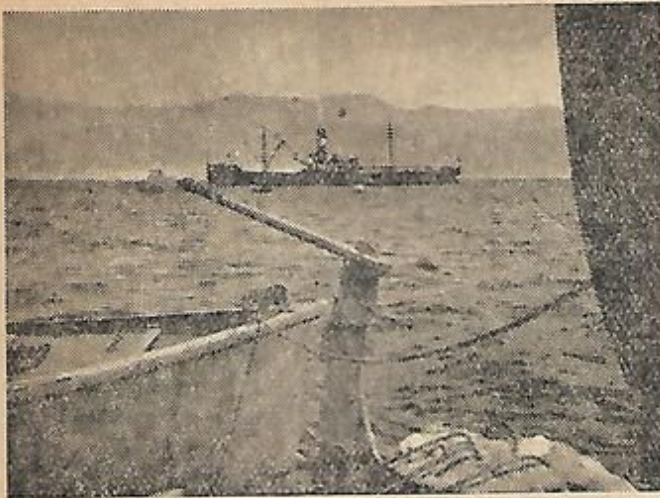
*

הבנק בשרות סחר החוץ

המפול באשראים דוקומנטים הנו פעולה בנקאית חשובה ומסובכת שבלעדיה לא יתואר כיום סחר חוץ. הבנק מעמיד לרשות היצואנים והיבואנים את נסיונו העשיר בשמח זה ואת קשריו עם הבנקים החשובים ביותר בכל רחבי התבל.

בנק לאומי לישראל בע"מ

„אִיס גִּיאורגִיס“ בנמל אילת.

משלא נמצאו סוחרים שירחיבו עוז לפתוח את הנתיב הימי החדש, החליטה הממשלה עצמה לפתוח בצעד בראשית של הבאת מטען מאפריקה לישראל.

ההכנות בקניה

אותו זמן ישב בקניה ראש ועדת הנגב, מר י. צ'יז'יק, שעסק באירגון המסע המסחרי הזה מחוף אפריקה. הוא בירר בקאניה את אפשרויות רכישת המטען וההפלגה ממומבאסה, והשיג את המטבע הזר לשכירת האניה ורכישת הסחורות ולהוצאות המסע.

ראוי לציין, שממשלת קאניה גילתה אהדה לרעיון הרחבת התחבורה הימית בחלק עולם זה עד לאילת — והגישה עזרתה ל„ועדת הקניות“ שאותה הקים מר צ'יז'יק בקאניה. החברה „סחר וספנות“ של האחים וורמברנד שכרה בפיראוס את „אִיס גִּיאורגִיס“, שהפליגה למומבאסה בפיקוד רב חובל יווני.

וממובאסה לאילת

ב־6 באפריל נתקבלה בישראל הידיעה, כי „אִיס גִּיאורגִיס“ יוצאת לדרך. האניה שטה תחת הדגל היווני וכל הצוות שלה היה מורכב ממלחים יוונים.

המסע דרך האוקיינוס ההודי היה שקט. לעומת הדרך בים סוף, הסוער בתקופה זאת של השנה. הקשר האלחוטי בין האניה לבין ישראל היה תקין.

בשעה 1 אחר חצות עלו צ'יז'יק ומספר אנשים לסירת חיל-הים. אתם היה המדריך (פיילוט) שמתפקידו היה להכניס את האניה לנמל.

„היה ליל ירח. שקט שרר על פני הים. הנוף היה נהדר. את שמחתנו לפגישה עם אנשי-הצוות אין לתאר. בשעה בפראותו“ — סיפר לי אחד מאלה שיצאו לקראת האניה. — 4 בבוקר הגיעה „אִיס גִּיאורגִיס“ למזח של אילת. בשעה 4.15 הושלך העגן.

נקלל נתיב ימי קדש

„אִיס גִּיאורגִיס“, אנית-מסחר יוונית, בת 3000 טונות, פתחה, ביום האחרון דחול-המועד פסח, את הנתיב הימי בין חופי אפריקה ומדינת ישראל. היא פתחה מסעה מנמל מומבאסה בקניה וסיימה אותו — באילת.

הספינה שעשתה את דרכה ב־20 יום, הביאה מטעני מלט, ברל, מכוונות לתעשייה קלה, חמרי בנין, לוחות פלדה וכמות ניכרת של עצים.

שמחת החג גברה באילת שבעתים, כאשר חושביה ואורחיה התעוררו אותו בוקר ונוכחו, להפתעתם הרבה, כי מול החוף עוגנת אנית-מסחר. מפי האנשים נתמלטה הבשורה המשמחת: „האניה הגיעה אלינו“.

עוד בשעות הבוקר עלו על האניה רופא ואנשי המכס. ניירות האניה הוחתמו כחוק; המטען עבר את הבדיקה הרגילה. הוא נועד לפיתוח אילת ונמלה.

תולדות המסע

במשך חדשים ארוכים נידונו במשרדי הממשלה האפשרויות לפתיחת הדרך הימית מאפריקה דרך ים סוף לישראל. אחד הקשיים הגדולים היתה העובדה, שענין הנמל באילת לא עורר את ההד הדרוש בציבור. לא באו לידי גלוי סימני יזמה ורצון מצד חוגי המסחר, להשתמש בדרך זו שתקשור אותנו עם היבשת האפריקאית העשירה. האניות, אפילו מאפריקה, המשיכו להגיע דרך גיברלטר לחיפה.

לשם פיזור החששות החליטה הממשלה להביא לפני שנה לאילת ספינה בת 700 טון מעדן עם מטען חפצי-העולים מתימן ותשמישי קדושה. „אופיר“ („לוצ'יה“) עברה את הדרך ללא הפרעה; אך אפילו הנסיון המוצלח לא עורר את ההד הדרוש בחוגי הכלכלה שלנו. (כאן כדאי להזכיר, כי זמן קצר אחרי „אופיר“ באה לאילת ספינת-טוילים קטנה — „פאלו“ — השייכת לרב החובל של „אופיר“).

הספקות גברו שוב כש לפני זמן מה הודיע רב-החובל של ספינת-מסחר בריטית שהיתה בדרך לנמל עקבה, כי נעצר במיצר טירן על ידי איתות של משמר החופים המצרי, אשר חקרו ממושכות על פרטי המטען. רב החובל סיפר, כי ראה על החוף המצרי סוללות תותחים. הדו"ח של רב החובל שימש נושא להתייעצויות בין ממשלת בריטניה וממשלת ישראל, לאחר ששתיהן ראו בכך פגיעה רצינית בעקרון חופש התחבורה בימים. כן ידוע, שהדבר עורר אף את דאגתה של ממשלת הירדן, שחששה פן תרצה מצרים לייטול לידה את הפיקוח על הדרך הימית למפרץ עקבה.

אבל המקרה לא הפריע בעד ממשלת ישראל מלהמשיך בהכנותיה לפיתוח הקשר הימי בין אילת לחופי אפריקה.

אבידואן - הנמל הקריש בחוף-השן

בחוף השן של אפריקה המערבית בנו הצרפתים נמל מודרני בשם אבידואן, העומד להיות הנמל העיקרי בחלק-העולם זה. בנין הנמל נמשך, בהפסקות, כ־15 שנה, ועלה ב־17 מיליון דולר. הנמל נפתח רשמית לפני חודש והוא מסוגל לאכסן אניות-מסחר וגם אניות-מלחמה גדולות ביוֹ-תר, ואפשר לטפל, לפי שעה, במטען של חצי מיליון טון (בשנים הקרובות גם במיליון טון), כי בנינו נמשך עדיין. ליד הנמל הוקם שדה-תעופה גדול בו כבר משתמשות שלש חברות-תעופה צרפתיות. צרפת עומדת להשקיע השנה כ־14 מיליון דולר לפיתוח נוסף של הנמל החדש.

בתנאים אלה לא ייפלא, שהנמל מושך אליו צרפתים ואירופים אחרים, השואפים להתעשר מהר. באבידואן שררת קדחת של בנין והקמת מפעלים שונים. מחירי המיצר-כים עולים מיום ליום; נסיעה בטאכסי מרחק של גושי בנין אחדים עולה ב־3 דולר. ארוחת צהרים בינונית עם יין — מחירה 8 דולר, וכוסית סודה-וויסקי 5 דולר. אולם בכפרים מסביב לנמל חיים ילידי המקום במסורת הרגילה שלהם, ולפני זמן מה נודע גם על מקרים של אכילת בשר אדם בכפרים המרוחקים ביערות. נתגלה, ששבת אחד שניצח את השני, שחט ואכל את כל הנשים של השבת המנוצח. אולם התרבות חודרת, לאט לאט, לתוך מושבת חוף-השן, בעקבי הסוחרים בקפה, בקאקאו, בשמן בבאנונות ובעצים היקרים השונים, ביחוד כשדחפורים אמריקאיים מתחילים לחפור תעלות — והרפתקנים מכל המינים מחפשים אחרי מכרות זהב, ברזל ומנגן, הנמצאים בפנים המושבת.

הצרפתים שיפרו את מצב הבריאות של האוכלוסייה באפריקה המערבית במדה ניכרת; ומכון פאסטר בדאקאר עשה רבות למניעת מחלות מידבקות וחיסון האוכלוסייה.

לעם
למדינה
ולצבא ישראל
ברכה

ליום העצמאות

דוֹבֵק

בע"מ

נמל אילת

לקראת בוא האניה הוחש קצב הקמת המעגן, הוקם חוף המים העמוקים המאפשר תנועה תפשיית של דוברות גדולות. למפרץ הובאו המנופים הגדולים לפריקת סחורות וליד המעגן כבר חיכו ארבע דוברות, שהיו שייכות בשעתו לנמל יפו ואחרי שתוקנו, נרכשו על ידי שלטונות הנמל באילת כל המכשירים הדרושים לפריקה וטעינה.

„הדגל הולך אחרי המסחר“

„אצלנו — אמר לי אמש מקור ממשלתי גבוה — נעשה כיבוש הנתיב הימי החדש באופן הפוך לכלל ההיסטורי ש„הדגל הולך אחרי המסחר“. בתולדות קשרי המסחר הימיים היו הסוחרים החלוצים הראשונים שפילסו את הדרך לביסוס האינטרסים הכלכליים והמדיניים של מדינותיהם מעבר לימים; ואילו אצלנו — לקחה על עצמה הממשלה את תפקיד החלוץ בסחר עם אפריקה. וטוב יהיה אם עכשיו, לאחר ש„הדגל פילס את הדרך“, יבואו הסוחרים וימשיכו ויעשירו את הנתיב הזה היכול ליהפך לנתיב ברכה ועושר לישראל“.

הפליקן בא לפרמל...

עוף בלתי-שכיח בארץ הוא הפליקן, עוף-המים הגדול. הוא גדל במרכז אירופה, בבקעות הונגריה. הנה הוא בא ביעף, בדרי-כו לבלות את החורף באפריקה. ציידים ירו בעמק-יורעאל בלהקת פלי-קנים מעופפים. עוף אחד, שנפצע בכנפו, נפל חי בידי אחד הציידים שהחליט למסרו לגן הבוטני והזואולוגי בהר הכרמל. העוף הובא אל הגן. כאן טיפלו בו ודיפאוהו. העוף הנבון רוחש תודה למיט-ביו והריגו מתהלך כאן בחצר כהית-בית מאולפת. מעורר צחוק אצל כל רואיו מש-מה לבב גדולים וקטנים.

במת "ורד" ה"ם

מ. ז. / ליום טביעת הספינה «מקרה»

יומיים חרדנו לגורלה, אולם הפעם עמדה בנסיון ובימי חנוכה הגיעה לחופי ישראל.

נתלכדו הימאים הצעירים מסביב לספינתם; ברוח איתנה נערך בנמלה של חיפה ביום ר', י"ג טבת תשי"א טקס הדגלת הספינה ונקרא שמה — „השלושה". לזכר שלושת חבריהם שטבעו. בטקס ספרה חיה, אמו של שרגא, איך רקם בנה חלומותיו על הגשמת הרעיון החלוצי ואמרה: „נחמתנו, נחמת ההורים השכולים, כי הרעיון שהגו שרגא וחבריו מתגשם והולך". דבריה היו ביטוי גם להרגשת חברי שרגא במעמד זה.

ומאז מפליגה „השלושה" בימים כסדרה.

הוראות בדבר בקורים של בתי ספר בנמל

מנהלת נמל חיפה מודיעה:

1. הסדורים בדבר בקורים של בתי ספר בנמל נעשים ע"י החבל הימי לישראל, סניף חיפה.
2. בתי ספר הרוצים לבקר בנמל חייבים להודיע על כך לפחות שבועיים ימים לפני הבקור המבוקש, לחבל ימי לישראל, סניף חיפה, רח' הנמל 2, ת. ד. 1026, טלפון 2954.
3. בהודעה יש לפרט את (1) תאריך הבקור, (2) מספר התלמידים, (3) כמות התלמידים, (4) מספר המלוים הבוגרים. בתי ספר שלא יודיעו כנ"ל על בואם לא יורשו לבקר בנמל.
4. החי"ל ידאג להשיג ממנהלת הנמל רשיון-כניסה.
5. החי"ל יתן, במדת האפשר, הדרכה מתאימה לבתי ספר המבקרים בנמל.
6. הבקורים יורשו לתלמידים, החל מכתה ד'.
7. הבקורים יערכו בימי חול בלבד.
8. שעות הבקורים מ' 14.00 עד 18.00 אחה"צ.
9. גודל קבוצת התלמידים שיכנסו לנמל בבת אחת לא יעלה על 60.
10. מספר קבוצות התלמידים שיורשו לבקר בנמל במשך יום לא יעלה על 3.
11. לא יהיה פחות ממלוה בוגר אחד לכל 15 תלמיד, נוסף למדריך מטעם החי"ל.
12. לא תורשה בשום פנים עלית תלמידים על אניות העוגנות בנמל.

יורדי ים צעירים, חיילים משוחררים, הגו רעיון של ימאות קואופרטיבית. נאמר להם, כי פה ושם כבר ניסו ימאים להקים קואופרטיבים — ונכשלו, אולם הטענה לא ערערה רצונם, רוח חלוצית מחודשת פיעמה קבוצת-נוער זו. המומחים לקואופרציה העלו סייגים ועקרונות, שלא קל היה תיאומם לתנאי הימאות; המומחים לספנות העלו ספקות וחששות שונים, אולם רצונם של הימאים הצעירים גבר על הכל: מרכז הקואופרציה נרתם לענין, וסייעו גם משרד התחבורה ואגף השיקום של החיילים המשוחררים. קם הקואופרטיב להובלה ימית „אופיר" ונרכשה הספינה „מרקור" (בנפח 1050 טון, ומהירות 9.5 קשר). ביום א', ו' כסלו תשי"י הונף על הספינה דגל ישראל.

התאכזר הים לימאינו הצעירים ובהגיעם עם ספינתם למימי איטליה, הנחשבים לשקטים, התחוללה בליל י' ניסן תשי"י (28 במרץ 1950) סערה בה נטרפה ספינתם ואתה ירדו למצולות ששה מעובדיה, ביניהם שלושה ישראלים — שרגא בורובסקי, יוסף פלדשטיין ושלוש קליין.

האסון דיכא מאד את רוחם של חברי הקואופרטיב. הם היו מוכנים אמנם למאבק עם גלי הים, עם קשיי חברה וכלכלה, אולם ל„קבלת פנים" כזאת — לא פיללו. עם הנטבעים ניספה גם שרגא — הרוח החיה של הימאות הקואופרטיבית.

אחרי זמן קצר התאוששו חברי הקואופרטיב, והמרכז הקואופרציה והאגף לשיקום; לימינם עמד יהודה בורובסקי, אביו של שרגא, מותיקי התחבורה הקואופרטיבית שלא השלימו עם העובדה, כי יחד עם שלושת הטבעים ירד במצולות עם רעיון הימאות הקואופרטיבית. ונהפוך הוא: מות השלושה בראשית צעדי המפעל החלוצי, מצוה על החיים — להמשיך במשנה עוז ומסירות.

מרוחם זו האצילו חברי „אופיר" על ימאים צעירים אחרים, שבאו למלא את מקום הנעדרים. נכונותם השפיעה על „צים" ועל משרד התחבורה שנחלצו לעזרתם: נרכשה הספינה הדנית „יאפוס". בדרכה מדניה לישראל הטעינו בה מלט והאניה הפליגה משם לאנגליה; ובשובה דרך מפרץ ביסקאיה, הסתערו שום הגלים על הספינה הקואופרטיבית,

פרימו

ירקות משומרים מצ'ו'נים!

לטפל בעבודות אלו, נמסרו הללו באניות הזרות (ואח"כ באניות הישראליות), לנמלי חוף-לארץ. קרה גם, שסוכני האניות בחיפה היו תופסים, באופן בלתי-מאורגן, אנשים בתוף, ושולחים אותם לעשות עבודות אלו בתנאי ניצול.

אולם ביזמת כמה וכמה ימאים ותיקים, בעזרתם של מזכירות פועלי הנמל ומועצת פועלי חיפה ובאישור מרכז הקואופרציה, נוסד ב-1950 הקואופרטיב לשירותים באניות "עגור".

מי ומי הם חברי הקואופרטיב?

הקואופרטיב מונה כיום 26 חברים ומורכב מימאים ותיקים, חיילים משוחררים, עולים חדשים ופועלים ותיקים, שעבדו בנמל חיפה, כולם בעלי משפחות.

הנהלת הקואופרטיב בת 5 חברים (3 חברי הקואופרטיב, נציג מזכירות פועלי הנמל ונציג מרכז הקואופרציה) החליטה, באישור אספת החברים לקבל 10 חברים חדשים.

כל חבר השקיע 200 לירות, מהכספים

מחוץ לשובר הגלים, ולצפות בסבלנות לתורן להכנס פנימה.

— "רק כשהנך עומד במקום הזה, הנך רואה וחש מה קטן נמלנו ומה רבים הצר-כים הדחופים" — מעיר, דרך אגב, צבי, הוא מעונין שאני אפתח בשיחה.

מיצד נולד רעיון הקואופרטיב?

"לאחר 14 שנות עבודה בים כנגרימאי, כשמסיבות שונות נאלצתי להפסיק את עבודתי באניות, — עלה רעיון במוחי להקים קואופרטיב לשירותים באניות" — כך פתח צבי את שיחתנו.

בביצוע סוגי עבודות שונות באניות העוגנות בנמל, כגון: גרוד חלודה; ניקוי דודים; ניקוי שיפולים; צביעה; עבודות נקיון באניות נוסעים; במחסני האניות; סידור עצים ועבודות חבלים (ריגנינג) עסקה — עד לפני שש שנים — לשכת הנמל, עבודות אלו נעשו בדרך-כלל ע"י פועלים מהחוץ. מאז הפסיקה לשכת הנמל

הייתי על סיפונה של אניה ישראלית, שעגנה ליד שובר הגלים בנמלה של חיפה. האניה שקקה היים, מלחים עסקו בגרוד חלודה וצביעה, פועלי "סוואר" פרקו את המטען באמצעות מנופי האניה מבטן האניה. שני פועלים קשישים יוצאי סלונקי, מבין פועלי הנמל הותיקים, הפעילו את המנופים, כשמנהל העבודה מכוונם בתנועת ידו. רעש מכונת המנופים מתריש את האזניים.

האניה "ארצה" שהקפאיה את מכונר-תיה — כנהוג במקרה זה — הוכנסה ע"י נוט הנמל, כשספינת הגרר "איתנה" מלווה אותה אל הרציף הראשי. מעל לסיפונה נופפו בידיהם עולים ותיירים שלום לעיר וליושביה.

סירת מוטור של "עוגן" הסיעה קבוצה של מלחים ומבקרים לאניות השונות שליד שובר הגלים. לידה, במרחק מה, גרה ספינה אחרת דוברה (מעונה) עמוסת צנור רות פלדה.

בתוך ההמולה הזו לא יכלת כלל להבחין בקבוצה של פועלים, חברי קואופרטיב "עגור", שעסקה בניקוי השיפוליים (הבילי-ג'יס) במחסן מספר 4 באניה, המהלכת בקו ישראל-אמריקה, ולולא המקרה שפגשתי את צבי בן-זאב (אדלברט), ה"צ'יפי", כפי שמכנים אותו הימאים הותיקים, כשהוא נשען על דפנות המחסן ומשלשל בחבל כלי עבודה לעובדים בבטן המחסן — לא הייתי כלל מעלה על דעתי שברפש ובאבק שבבטן האניה רוחשים יצורי אדם. — "הכל בסדר?" — צועק צבי, מרכז הקואופרטיב, לחלל המחסן.

— תשלח כמה מטאטאים נוספים אתה שומע? — בוקע מלמטה הקול — ושיח-ליפו בזמן.

— "בסדר!" — משיב צבי, ומנסה בהפזון לעזוב את האניה ולרוץ לאניה אחרת.

— "הי, צבי! הפעם לא תשמט ממני — מעכב אני בעדו — עלינו לסיים את הרשימה. הצבור מעונין לדעת על מפעל-כם".

— "עשה לי טובה, אני ממחר מאד כרגע, אבוא אליך למשרד, מחר, אני מבטיח!" — ונעלם...

ובעוד אני מנסה להחליט על הצעד הבא שעלי לעשות, הוא מופיע מחדש לנגד עיני: הסירה ברחו, והוא נשאר, ויש לנו קצת זמן. בוא וניגש לירכתי האניה!

סילוני עשן עלו מארובות האניות בנמל, מחוסר מקום ליד הרציפים ושובר הגלים, נאלצו כמה אניות לזרוק עוגן בים הפתוח.

גם בבית, גם באניה...

האלה רכש "עגור" כלי עבודה קטנים, כגון: פטישים, מטאטאים, ספרינגים לצביעה, עה, מכונה חשמלית להורדת חלודה וכו'.

חברי "עגור" בעבודה

עבודות הנקוי המבוצעות ע"י "עגור" הן מסוג העבודות הקשות ואף עלולות לפגוע בבריאות העובדים. למשל, לניקוי הדודים והשפולים בחום של 50—60 מעלות, וכנסים הפועלים בסכנת חיים ממש, כדי לגרד ולנקות את שכבות החול. הפיה והאבק שנצטבר על הצנורות, בדודים או בשיפרי ליים.

בהגיע אנתי-עולים יונסעים ליום אחד, ויש לשלוח את הצוות לחופשה, מנקים חברי הקואופרטיב את המחסנים ואולמי השינה של האניה.

כשמגיעה אניה זרה, עולה איש הקואופרטיב על האניה ומתקשר עם האחראים למחלקות השונות ועם סוכן האניה בחוף, ומתקשר עם מקבלי את העבודות. את העבודות באניות "שהם" מקבלים במרוכז ע"י המחלקה הטכנית. המחירים קבועים מראש לפני קבלת העבודה.

במקרים מסוימים, כשעל הקואופרטיב להוציא לפועל עבודות בכמה אניות בבת אחת ובחפזון, כדי לא לעכב את הפלגת האניה, נאלצים להעסיק מספר פועלים שכירים. במקרים אלה זכות בכורה לימאים השוהים בחוף. הפועלים נשלחים ע"י לשכת העבודה של פועלי הנמל. "אנו נמנעים מלהעסיק פועלים שכירים וחושבים לפתור בעיה זו ע"י הרחבת הקואופרטיב" — מנסה מרכז הקואופרטיב להצדיק את התורפה.

משכורת ותנאים סוציאליים

משכורתו של חבר הקואופרטיב היא 70 לירות לחודש. כל חבר מפריש 3% משכרו. והקואופרטיב מפריש מצדו סכום מקביל לקופת התגמולין.

לזכותו של כל חבר שבועיים הבראה בשנה; הקואופרטיב ביטח את חבריו ביטוח חיים הדדי, בסכום של 2500 לירות כל אחד.

החברים מקבלים תוספת מזון וכן בגדי עבודה.

הנהלת הקואופרטיב מספקת כוס חלב לאיש ליום, לבניה, וכן אוכל יבש לעובדי משמרת הלילה. הנהלה פנתה בדרישה לספק לכל עובד ליטר חלב ליום.

התכניות לעתיד הקרוב

מאז נוסד הקואופרטיב "עגור" הוצאו לפועל על ידו עבודות שונות כמעט בכל האניות של חברת "שהם" ו"דיזנגוף", באניות זרות ובאניות חיל הים.

"אנו עומדים להכניס שכלולים חשובים בביצוען של העבודות השונות הנעשות על ידנו, על ידי הפעלת מכונות מיוחדות. הגשנו בקשה לממשלה להקציב לנו קומפרטור (מכסי המלווה האמריקאי), כדי שנוכל לעמוד במחירים בהתאם למקובל בשוק העולמי.

מצדנו נעשה הכל, שהעבודות שלנו תצטיינה ברמה מקצועית גבוהה, בדייקנות ובמחירים נוחים. אנו מקוים שעט יסוד "מפעלי ישראל למספנות והנדסה בע"מ" (אחוד גרינשפון, "עוגן") נגיע אתם להסדר ונקבל את העבודות במרוכז.

אמנם לא בעין יפה נתקבל הקואופרטיב בראשיתו אצל חברות הספנות ואצל קבל-

נים בודדים. אלו האחרונים נהגו מעבודות אלו באופן פרטי ע"י נצול עבודת הפועלים. האמת היא, שגם אנו לא האמנו שנוכל להתגבר על הקשיים השונים שנערמו על דרכנו. אך תוך עקשנות רבה, בעזרתה הרבה של מ. פ. חיפה ובעזרת חברת "שהם", שמסרה לנו ראשונה עבודות באניותיה, חדרנו למקצוע. כבר כיום מביא הקואופרטיב טיב ברכה רבה לנמל, למדינה (בהכנסת מטבע זר) ולחברות הספנות.

אנו מקוים שבמשך הזמן ייוכחו כל הנוגעים בדבר בנמל חיפה, שעבודתנו ראויה לשבח, ויסייעו להתפתחות הקואופרטיב.

פרטיב".

(חיפה העובדת).

באניותינו המפליגות ברחבי הימים משרתים 850 ימאים ישראלים ועשרות צעירים המכשירים עצמם לעבודה בצי המסחרי. עם גידולה של הספנות הישראלית ידרשו ימאים רבים נוספים. החלצו לשירות בצי!

ציים

חנות השיט הישראלית בע"מ

סוכנים כלליים: שהם שרותי הים בע"מ

"צירוף"
חברה לבטוח בערבון מוגבל

בל סוגי בטוח

תל-אביב חיפה ירושלים

במסע רגיל תימשך עבודת הדיג ב"מרים" 10 ימים ובמשך 10-12 יום תעשה את דרכה לבסיסה בארץ. הנה — כן יימשך מסע אחד כ-40 יום הלך וחזור.

חברת "עזרא" נוסדה אשתקד — והונה הרשום 200 אלף ל"י. בעליה הם: פ. שטוקהאמר (מאנגליה); עזרא דנין (מחדרה); המשביר המרכזי ועוד בעלי-הון מחוץ-לארץ. פ. שטוקהאמר הוא היוזם והמדריך הטכני, בעל נסיון 40 שנה במקצוע. הוא שהדריך את הדייגים הפולנים והוציאם מהים הבלטי אל מרחבי האוקיינוס.

ד. שן

ליד רציף-המטען בנמל חיפה — תכונה ניכרת: על הקרקע נשטחה יריעה ועליה נערמו ארגזים; מהאניה הסמוכה מורדים סלים מלאי דגים; הסלים מורקים על-ידי פועלים אל משטח היריעה וממנה — אל הארגזים; אנשים רבים — אנשי-מקצוע ונציגי מוסדות — מקיפים את המקום ומציצים בסקרנות; אנית-הדיג "מרים" הביאה מטען-דגים ראשון ממרחקים — מהאוקיינוס האטלנטי, ממזרח למרוקו.

שלל המבטחה עתיד

הכמות ש"מרים" דגה הפעם, היא כ-30 טונות. זהו מסע ראשון לשם נסיון. הדיגים הובאו במצב המניח את הדעת. החברה רואה בדבר התחלה טובה, המבטיחה, כי אפשר להביא הנה מטענים גדולים משדות-הדיג העשירים באוקיינוס שמימיו פתוחים לכול. — "יהיה מבהר דגים גדול ולא יהיה צורך לאכול דווקא פילה. הדיגים גם יהיו בלא קיצוב" — אומר ע. דנין.

מחירי הדיגים, הנקבעים על-ידי אגף המזון, זולים יותר מאשר דגי הדיג המקומי. המכירה — באמצעות "תנובה".

משדות הדיג הבינלאומיים

מטרות החברה שמהצית הונה הוא ציבורי, הן לא רק אספקת דגים עצמית במקום יבוא, והבאת סוגי דגים שונים (טריים, מלוחים וקפואים). — אלא גם הקמת תעשית-שימורים בארץ ובעתיד רחוק יותר — אולי גם יצוא שימורים להוץ-לארץ. וכן להדריך צוות דייגים ישראליים.

שתי האניות האחרות עוסקות בדיג מליחים. אשתקד, שנת ההתחלה, בה עבדה רק אחת מאניות החברה, היה השלל 500 טונות, בעיקר מליחים ומאקארלים. מהמת קשיים כספיים לא היה בידי החברה למלא את התכנית כולה. השנה עומדת החברה לספק 3,000—2,500 טונות מליחים, חלקם יומלחו וחלקם יוקפאו. אנית-ההובלה "דבורה" מקבלת את הדיגים הקפואים מהבסיס באנגליה, מקום שם מריקות את מטענן 2 אניות-הדיג העובדות בים הצפוני.

— הדיג מתפתח ב-3 כיוונים — אומר לי י. רותם, מנהל אגף הדיג הממשלתי, שבא אף הוא לנמל להשתתף בשמחה: דיג ימי (כולל אגמים) שהעבודה בהם נשענת על יישובי-דייגים; יבול בריכות והסוג השלישי, החדש: הדיג בשדות הבינלאומיים העשיריים. לכל אחד מ-3 הסוגים יתרונות וליקויים — והאחד ישרים את משגורו.

אנו נפרדים מ"מרים" בהרגשה, כי נתעשרנו בדיג מסוג חדש: דיג במרחקים, אשר סיכויים טובים צפויים לו.

האניות והחברת-הדייג

"מרים" היא אחת מ-4 אניותיה של "עזרא". חברה לדייג במים עמוקים. זוהי אנית-קטור, שנבנתה ב-1933 באנגליה, נפחה 400 טונות, ארכה — 46.5 מ'. מצויות במנוע בן 700 כוחות-כוס. מסוגלת להוביל 150 טונות דגים.

מחסן הדיגים באניה הוא מבודד. הדיגים נמצאים בין שכבות קרח ומתקן-קירור שומר על הקרה לבל יימס (הקור למעלה 1 צ.). רבי-הובלה של "מרים" הוא בריטי, הצוות — בן 20 איש, מהם 7 יהודים ו-13 בריטים. היהודים הם מבין 16 האנשים, שהחברה הביאה לאירופה, כדי להכשירם לעבודה. לאחר 8 חדשים נשארו 10 מבין ה-16 והשאר נתפזרו. הבהורים שנשארו בעבודה, התקשרו אליה, וכו' ליחס אהדה מצד הבריטים וניתן להם גם אחוז מסויים מההכנסה — כנהוג לגבי אנשי הצוות.

בְּחֵבֶל הַיָּמִי לְיִשְׂרָאֵל

ההכנות ל"יום הימי"

שיוט החוף במסגרת חגיגות "יום העצמאות"

המוסד להדרכה אירגן בשותף עם המחלקה לתרבות הגוף של משרד החינוך את הראשון במפעלי הספורט הימי לכבוד יום העצמאות. את "שיוט החוף" מחוץ עכו עד נמל יפו. השתתפו 4 אגודות הנוער הימיות: הפועל (9 סירות); זבולון (9 סירות); צופי ים (5) ואליצור (4 סירות).

ב"ב במאי נתן שר החינוך ד. רמז ז"ל את אות הזינוק מעל סיפון סירת משטרת-החופים. סירת "ווינדמילר" של צופי ים זכתה במקום הראשון וגם בפרס האינדיבידואלי: פרס המדינה ופרס החי"ל.

תחרות שיט על הכנרת

החי"ל אירגן בשיתוף עם המחלקה לתרבות הגוף ועיריית טבריה מפעל שני לספורט הימי ביום העצמאות. את תחרות השיט על הכנרת. במקום הראשון זכו הפועל ת"א; בחתירה בסירות דיג — דייגי טבריה ובסירות מפרש — הפועל טבריה. הפרסים ניתנו ע"י חבל הימי, המחלקה, עיריית טבריה ו"הסנה".

מחנות-אימונים

המוסד אירגן בפגרת הפסח מחנות-אימונים לאגודות הנוער הימי.

בחבל הימי בחיפה

— ביום 28.3.51 ביקרו בחיפה 1000 תלמידים על מוריהם. של ביה"ס ע"ש ח. נ. ביאליק בת"א. הסיור אורגן בשיתוף פעולה עם החי"ל. אחרי שבקרו בנמל חיפה ובבית יורדי ים חולקו להם אלבומים על מפעלי החי"ל. לאות תודה קבל החי"ל תעודה על נטיעת 25 עצים ביער ה"יובל" ומזכיר הסניף — על 5 עצים. — חודש ההסכם בין החי"ל לבין מנהלת הנמל ומשטרת הנמל לגבי בקורים מאורגנים בנמל חיפה ע"י בתי"ס וגופים אחרים. הפרטים בגליון זה.

— בחדשים ינואר-אפריל בקרו בנמל חיפה באמצעות החי"ל 5285 תלמידים וחניכי אירגוני הנוער, בלוח 255 מורים ומדריכים מ"בתי ספר ו"39 אורחים.

— ב"ב 19.4.51 בקרו בחיפה 300 מורים מכל הארץ. שאורגנו ע"י שרותי המודיעין ליד משרד ראש הממשלה בשיתוף-פעולה עם החי"ל. חלק מהם סעדו בבית יורדי ים וקבלו חומר הסברה על החי"ל; בהדרכת מ. כספי מנמל חיפה וב"כ החי"ל ביקרו בנמל. — ב"ב 22.4.51 התקיים הנשף המסורתי "ליל ירח בלב ים" על סיפון "קדמה". נוכחו יותר מ"400 איש.

— ב"ב 24.4.51 התקיים הטיול לאורך חופי הארץ באניה "קדמה". נוכחו "400 איש. החי"ל יוסיף לארגן טיולים במחירים עממיים. הטיול הקרוב יתקיים בל"ג בעומר. לחברי החי"ל הנחה.

— הגב' דורותי מלמד, מפעילות החי"ל בדרום אפריקה, ביקרה במפעלי החי"ל בחיפה, בבית יורדי ים ובביה"ס הימי.

ההכנות ל"יום הימי" הן במלא הקצב. בתל-אביב התקיים ב"ב 28 במאי אקדמיה חגיגית ב"אוהל שם" בהשתתפות שרי הממשלה. ראשי הסוכנות היהודית וראש עיריית ת"א. בתכנית האמנותית פנינה זלצמן. ב"ב 29 במאי — נשף לפועלי נמל ת"א בבית הימאים. באותו יום — תחרות סירות-אימונים ומפרשים על הירקון בין אגודות הנוער הימיות; כן תיערכנה אספות ומסיבות מעל במות שונות.

בחיפה התקיים ערב "יום הימי" חגיגת גן על הר הכרמל. ב"יום הימי" שהיית לתלמידי בתי הספר, סיורים בנמל והפלגות בים. תהלוכת אגודות הנוער העבור את חוצות העיר ותסתיים במספקד. אחד השירים וראש העיר א. חושי ישאו דברם. בבית יורדי הימי תיערך קבלת פנים לב"כ הצבור והמוסדות הימיים ומסיבה לאגודות הנוער הימי.

*

בין הנוער ותלמידי בתי הספר תתנהלנה שיחות והיוו ספקדים חגיגיים, הצגות ובקורים בנמלים. "קול ישראל" ישדר שיחה על "יום הימי", ותכניות שונות. חומר ספרותי והסברתי הוצא לרגל "יום הימי". העתונות תביא מאמרים ראשיים, רשימות ספרותיות, סקירות וכרוניקה.

לח"ו"ל נשלח כרוז "יום הימי", חוזר מטעם הסוכנות היהודית, לוח תמונות וכו'.

אורחים

עו"ד מ. בדולח שיצא בשליחות החי"ל בארגונינו חזר לישראל. הוא קיים פגישות רבות עם ועד החי"ל, עתונאים ומוסדות שונים. הופעתיו הביאו התעוררות רבה והכשירו הקרקע להמשך הפעולה.

ביקר במרכז מר ר. רצקי, חבר ועד סניף החי"ל בפורט אליזבת. ועד החי"ל במקום התחייב לאסוף 500 ל"י לסטיפנדיה בשביל תלמידי ביה"ס הימי. כן בקרה במרכז מרת מלמד מסניף קיפטאון ומר ש. מרגוליס, מסניף החי"ל באוסטרליה.

פגישות

בפגישה עם הקרן האמריקאית למוסדות ישראל בהשתתפות ה"ה ח. אריאב, ד"ר מ. אבידור, גב' י. נורמן וגב' י. גוטליב וב"כ החי"ל ה"ה מ. פומרוק, מ. פלאי וד"ר צ. ברנדר נידונו הבעיות המשותפות לשני המוסדות. פגישה נוספת התקיימה בין מר י. נורמן, מנהל הקרן וב"כ החי"ל ה"ה מ. בדולח וד"ר צ. ברנדר.

מסיבות

ב"ב 14 באפריל התקיימה בעכו בבית התרבות מסיבה נאה ליסוד סניף החי"ל במקום. פתח ראש העיר מר ב. גוי. הרצו ה"ה מ. פומרוק וד"ר צ. ברנדר. נבחר ועד בן 13 חבר. הפעולה כבר התחילה.

מפעילותיו של המוסד המרכזי להדרכה ימית

במסגרת היאורגניזציה של המוסד הוקמו הועדות הבאות: הועד הפועל — י. שריי — יו"ר; א. בראורין, ב. ליברמן, ש. נמיר, ב. פלדנקריין. הועדה המקצועית — ב. ליברמן — יו"ר; א. אפשטיין, ש. טנקוס, י. פודולני, ז. פריד. הועדה לבתי הספר — א. בראורין — יו"ר; י. אלוף, י. ליפשיץ. הועדה לאגודות ולמשק — ב. פלדנקריין — יו"ר; א. ארגמן, א. לוי, א. נהוראי, ד. פלג ומ. נחמה.

יצהר-תמיד מובחר

ביום חג העצמאות

שלוחה הברכה

לישובי הקבוץ וחבריו
לתנועות הנוער הקשורות עמן
לחברינו כצבא ההגנה לישראל
לצכור הפועלים בארץ, לעם היהודי בתפוצות

להגשמה מהירה של חזון קבוץ הגלויות
להתישבות חלוצית רבתי ברחבי הארץ
לקליטת העלייה בהתישבות ובעבודה יוצרת
להגברת בטחונה ועצמאותה של המדינה

מזכירות הקבוץ המאוחד

ביום חג העצמאות

שלוחה ברכתנו

לכל חברי התנועה
לחברינו כצבא ההגנה לישראל
ולתנועתנו בארץ ובגולה

חבר הקבוצות

"המשביר המרכזי"
חברה קואופרטיבית להספקה
של העובדים העברים בארץ-ישראל בע"מ

חיפה

ת. ד. 295

ברכת "יום הים"

לחיל הים הישראלי
ליורדי ים העבריים
לעובדים בנמלים
לדייגים בחופי ארצנו
לכובשי הים הצעירים

הועד הפועל

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל

לחג העצמאות

ברכה

מפלגת פועלי ארץ ישראל

●

לצכור הפועלים
לאחים ולאחיות
במחנות עולים וריכוזיהם
להמוני בית ישראל במדינת ישראל

ההסתדרות הכללית
של העובדים העברים בארץ-ישראל
מועצת פועלי חיפה

מטבחי פועלים בת"א

רח' ברנר, בית ברנר הסניף: רח' אלנבי 130
טל. 3448 טל. 4125

למלחינו

באניות הסוחר
ובחיל הים הישראלי
מיאב הבדכות

תנובה במחוז חיפה

בע"מ

אוצר מפעלי-ים

בע"מ

חברת דרום אפריקה

בנין למשכנתאות בע"מ

חיפה, רח' יפו 24, טלפון 3280

כל עסקי בנק בתנאים נוחים

בנק ארץ-ישראל למסחר בע"מ

תל-אביב, רח' לילינבלום 42
טלפון 2410 - ת.ד. 1992

הלואה וחסכון חיפה

אגודה הדדית בע"מ

ת.ד. 250

טל. 4641-42

המרכז-רח' יפו, בית האגודה

סניף בהדר הכרמל, רח' הרצל

בית הקרנות, טל. 4641

סוכנות: קרית מוצקין, שדרות השופטים 9, טל. 7197

קופת מלווה וחסכון שתופית

של העובדים בחיפה בע"מ

המרכז: רחוב החלוץ 41

סניפים: בעיר-רחוב כיאט 4

עכו, צפת, קרית חיים, כפר אתא

הלואה וחסכון יפו-תל-אביב

אגודה הדדית בערבון סוגבל

ת.ד. 151 - סלפונים 2'3 6061

סניפים:

יפו, רחוב בוסטרס, טלפון 80198

תל-אביב, שדר' קרן קיימת לישראל 47 פנת רח' דיונון, טל. 67673

כספות (סייפים) להשכיר בסניף

שדרות קרן קיימת לישראל-דיונון

ליום 1/3/51

(1) מספר החברים 35968

(2) ההון העצמי 456689 ל"י

(3) עובר ושכ: חסכוניות ופקדונות 4719919 ל"י

(4) חיק הלואות 3347.45 ל"י

סוכנות אניות מזרחית

קובר את ילינק

ספנות, שחרור מהמכס,

משלוח סחורות, סוכנים לתירות

ירושלים

ת.ד. 653

תל-אביב

רח' לילינבלום 35

טל. 67112, 3521

ת.ד. 1421

חיפה

ת.ד. 568

טל. 4055

ההסתדרות הכללית

של העובדים העברים בארץ-ישראל

מועצת פועלי תל-אביב

גאות ושפע בים וביבשה

להארכתה וחזוקה

של מדינת ישראל ועובדיה

לשכת המס המרכזית

תל-אביב, משרדי הועה"פ של ההסתדרות

לשוחרי הימאות הישראלית

חזקו ואמצו!

המועצה המקומית

כפר עטה

לקצינים ולמלחים
באניות הישראליות
לעובדים בנמלים
ולדייגים בחופי ארצנו

שלוחה ברכתנו ליום העצמאות

הסתדרות עולמית לנשים ציוניות

ויצ"ו

הסתדרות הפועלים החקלאים

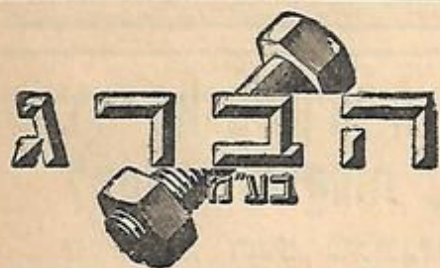
אגוד הדייגים

המשרדים:

חיפה, רחוב המלכים 37, טלפון 3299

תל-אביב, רח' אלנבי 126, ת.ד. 210, טל. 6051

תנובה
 האכל"ר הראלי
 להספקת
 תוצרת חקלאית
 בארץ

בית חדשת לברגים
 נחלת יצחק ע"י תל-אביב
 ת. ד. 1341 3841 טלפון

קופת מלוה וחטכון
 של פועלי אגודת ישראל
 אגודה שתופית בע"מ
 תל-אביב, רח' מונטיפיורי 18, טלפון 3060

תל-אביב: בנין פלמין, טלפון 4385-9
 חיפה: רחוב המלכים, טלפון 4561-3
 ירושלים: רח' הנסיכה מרי 2, טל. 4318-9
 רחובות: רחוב הרצל, טלפון 225

נכנס נכנס 10.000 ל"י

בטוח היים

חברת הסנה
 גאה להודיע לקהל על הגיעה לשיא בשדה הבטוח בארץ:
 בסוח"י חיים שנערכו ב-הסנה עד ל-1 למאי 1951 מסתכמים

בעשרה מיליון ל"י

גם ביתר ענפי הבטוח: אש, טכניות, פצו"י פועלים, בטוח ימי, וכ"ו.
 הגיע, הסנה להתפתחות שאינה נוספת מזו שהושגה בבטוח היים.

הישגים אלה מעידים על התפתחות והתבססותה של החברה
 ועל מדת האמון אשר רכשה לה בכל שדרות הישוב.
 כך הולכת ומתחשלת יותר ויותר חוליה חשובה
 של ההסתדרות במערכת מכשיריה לבנין המדינה.

הסנה

חברת הביטוח הגדולה בישראל

לנותנים דרך בים

ברכת
הסתדרות מכבי ישראל
 המרכז

פלתורם

ללויד ארץ ישראלי ומצרי בע"מ

**נסיעות
 תיירות
 משעות
 בטוח**

אברמסקי ושות' בע"מ

קבלנים כלליים

תל-אביב
רח' פדג' 24, מל. 4005

ירושלים
בית הכרם, מלבון 2009

אניספלד את ברסל

חמרי בנין וכלי עבודה

מרכז מסחרי החדש
מלבון 4819
חיפה

אחים גולדשטיין

חברה לשכון ופתוח בע"מ

החברה בונה ומוכרת דירות
חנויות ומשרדים בבתי משותפים
ובונה שיכונים עממיים

המשרדים:

רמת-גן, רחוב ביאליק 45

ניו-יורק 17, 503 אבניו החמשית, רח' 42
Phone: Murray Hill 7-060
L. U 3-3806

סוכנות לאומית לבטוח בע"מ

רחוב המלכים 47, חיפה
טלפונים: 3841-4865, ת.ד. 289

עוסק בכל ענפי בטוח

קפה
"כסית"

תל-אביב
רחוב דיזנגוף 117

קפה לאמנים ואנשי עט

החברה הארצישראלית המרכזית למסחר והשקעות בע"מ

תל-אביב, רחוב לילינבלום 39
טלפון 6044 ת.ד. 501

הון המניות - 1,040,000 ל"י

נוסדה ע"י:

החברה המאוחדת לצנורות ולמסחר ותעשייה בע"מ
מחסני ברזל בע"מ מחסני עצים בע"מ

מפיצים כלליים של תוצרת
מפעלי מלט פורטלנד א"י, "נשר" בע"מ
הסוכנים הראשיים להפצת המוצרים הסניטריים מתוצרת
בתי יציקה "וולקן" בע"מ
ומפעלי קרמיקה "חרסה"

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י חברת המהנדס בע"מ - סניף חיפה

מהנדסים • אדריכלים • בוני ערים

ת.ד. 2140
טלפון 2505

רחוב בלפור 9, פנת רחוב ירושלים

מן וברמן בע"מ

תל-אביב
ירושלים
ח' פ' ה'

בית מסחר לחמרי בנין
ותעשית תיבות תפוז

"פרדס"

אגודה קואופרטיבית של פרדסנים בע"מ
(נוסדה בשנת תר"ס)

המשרד: תל-אביב, רחוב לבונטין 8
טל. 4351, ת.ד. 461

ברכות

לכל יורדי הים
ליום חגם

התאחדות בעלי מלאכה
ותעשיה זעירה בישראל

קבלני בנין
לבתיים משותפים
מוציאים לפועל
באהריות מלאה

וינוקור את ספראי

רמת-גן, רחוב ביאליק 26

א. פולני ושות' בע"מ

משלחי פרי הדר
קבלנים למועצה לשווק פרי הדר
קבלנים לעבוד פרדסים

תל-אביב, רח' אלנבי 87, טל. 3160

ש. בליזובסקי

חברה לבנין בע"מ

רמת-גן

רחוב יהלום 40

טל. 7373

העמוד
לרשותך
ותיעץ לך

משרד
הנסיעות

זהו - "מדיטרד" משרד נסיעות
חיפה, ככר כיאט, ע"י הדאר המרכזי, ת.ד. 1266, טל. 6472
כל סדורי נסיעות! ♦ תשתמש בשרותנו!

החסנה א"י בע"מ
PALESTINE STORAGE LTD.

מחסני ערובה ומחסנים פרטיים
תל-אביב, רח' מקוה-ישראל 3
ת.ד. 2201 טל. 4134

"פקדון"
מחסי ערובה בע"מ

המחסנים: דרך פתח-תקוה, ע"י בית התעשיה
המשרד: תל-אביב, רח' לילינבלום 19, טל. 4831

"צפון"
קואופרטיב להובלת משאות, מחצבות
ועבודות מוסך בחיפה בע"מ
חיפה, רחוב המלכים 9
משרד ראשי - טלפון 6470, ת.ד. 604

«ליום»

חברה להספקה לאניות

חיפה, בנין המשביר, שער פלמר 2
ת.ד. 295 טל. 4271-4, 4231

תל-אביב, רחוב חבר הלאומים 3
ת.ד. 130 טל. 6011-6

מ. הולצמן

כל עבודות בית-המכס • ביטוח ימי

דרך המלכים 37, חיפה
ת.ד. 551 טלפון 3987

מ. דיזנגוף ושות'

(ספנות) בע"מ

אזק, מאיר דיזנגוף
א/ק, הנריטה סולר
אניות דגל ישראל

שרות ישיד ארצות הברית - ישראל
תשלום דמי הובלה בלירות ישראליות

הסוכנות בארה"ב:

Isthmian SS. Co., New-York

תל-אביב	ניו יורק	חיפה
ת.ד. 1693	99 ברווואי	ת.ד. 300
טל. 4565/6		טל. 4809, 2138

צבי אדיסון

סוכן אניות ובתי חרושת

חיפה, רח' הנמל 47
ת.ד. 1276, טל. 2240

אליהו קרניאל

שחרור סחורות ממכס
משלוחים באניות ובאירון
שרות נוסעים - הובלה - מחסנאות

חיפה, רח' המלכים 31, חדר 7 הכניסה מהפסג'
טל. 66095 ת.ד. 1806

יואב כץ

עמילות, שחרור ממכס, הובלה, החסנת סחורות
שרות חבילות מזון וצרכי חשמל מארה"ב וארצות אירופה
תל-אביב, רח' אלנבי 123
ת.ד. 328 טלפון 3701
סניפים בחיפה וירושלים

ב. זילוני, משרד להנדסה
בית מלאכה אלקטרומיכני
רחוב שרה 7, מרכז מסחרי החדש, חיפה, טלפון 3247
נוסר 1920

מעדן חיפה בע"מ

מחסני קרור, חסנה ומחסני ערובה, בית חרושת לקרח
חיפה, רחוב הנמל 14 ת.ד. 1466, טלפון 3859

אהרן רוזנפלד

סוכן אניות

עומד לשרות הקהל המסחרי בכל עניני הובלה ימית

חיפה

ת.ד. 74, טל. 4241/2

סניפים: תל-אביב-יפו - ירושלים

ש. יופיטר וא. סגל

קבלנים

תל-אביב, רחוב פרוג 32

מוציאים לפועל עבודות בנין שונות

דפוס תגר

חיפה, מרכז מסתרי החדש
סול קולנוע, עין דור

כל מיני עבודות דפוס

טל. 5902

"אות" דפוס קואופרטיבי בע"מ

חיפה

גדול הדפוסים בצפון הארץ

הדר הכרמל, רח' הרצל 61, טל. 2973

בית דפוס "אמנות"

משה את לוי זרודינסקי

חיפה, הדר הכרמל, רח' סוקולוב 7,
טלפון 3812

אליעזר סקר בע"מ

חמרי בנין • הספקה טכנית • ציוד לאניות

חיפה

טבריה

רחובות

חברה לשכון עממי בע"מ

מברכת את הישוב
על מוסדותיו
וצבא הגנה לישראל

תל-אביב, רח' מונטיפיורי 21
טל. 5696/4463

מ.וי. ברמן

תל-אביב, רחוב פרוג 5

קבלנים

לעבודות בנין ולסלילת כבישים

חברה קבלנית לבנין צבי סבירסקי ושות' בע"מ

בנין בתים משותפים
ברמת-אן, באכעתיים והסביבה

המשרד: רמת-צן, רחוב אדלזוורוב 6

לסוללים נתיבה בימים
ברכה

"הקו"
קואופרטיב קבוצי השוה"צ
להובלת משא בע"מ
חיפה, רחוב הנמל 55, טל. 2228

קואופ. הנמל החדש בע"מ
הובלת משא
חיפה, רחוב הנמל 45, טלפון 2829

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י
"עמק הירדן"
קואופ. להובלת משאות בע"מ

אפיקים. דאר אפיקים, טלפון כנרת 6
חיפה. רחוב הנמל 33, טלפון 2864
תל-אביב. רחוב וולפסון 58, טלפון 3929

אחוד הנמל בע"מ
מניה (טל"י) ופקוח בנמל חיפה

המשרד:
רחוב הנמל 51, טלפון 66054, חיפה

לשוחרי הימאות הישראלית
חזקו ואמצו!

"עומסים"
"סואר"
"שחף"

רחוב כיאט 6 - חיפה

ח. מייזלר

דפוס ובית חרושת לקופסאות
חיפה, מרכז מסחרי החדש
טל. 3856

בית דפוס "הדר הכרמל"
מ"ח אשל
חיפה, הדר הכרמל, רחוב שפירא 10, טלפון 4318

בית דפוס סוכובולסקי
חיפה, סמטת עזה 5
טלפון 3882

אגודת פועלי ההובלה
שע"י מועצת פועלי חיפה
חיפה, רחוב הנמל 51, טל. 3524
מבצעת כל מיני הובלות חומר בנין ומטען כללי

«זריז»
חברת הובלה

חיפה, בלפור 3, טל. 2084

"דיג ומשק"
חיפה, רחוב המלכים 66
טלפון 2768 ת. ד. 1263

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י
"הגליל העליון"
קואופרטיב להובלת משאות בע"מ
ראשיפנה: טלפון 27
חיפה: רח' הנמל 37, טלפון 3562
תל-אביב: רח' עקיבא אייגר 7, טלפון 2709

"שלב"

הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ

הובלת משאות

● לכל חלקי הארץ ●

באר-שבע	טבריה	רחובות	פתח-תקוה	ירושלים	חיפה	תל-אביב
	ט. 211	ט. 232	ט. 231	ט. 3026	ט. 4394	ט. 3986
						4641, 4618

בני משה קורים

תל-אביב, רחוב וולפסון 52 טלפון 4401

חרות בע"מ

אשרדים מכניים ומחסנים

ירושלים	חיפה	תל-אביב
רחוב הרצל 386	רחוב הנמל	דרך יפרת-א 7
ת.ד. 342	ת.ד. 648	ת.ד. 1969
טל. 3096	טל. 4789	טל. 80062

הספקה מכנית וחמרי אינסטלציה
הוצאה לפועל של עבודות אינסטלציה סניטרית, הספקת מים, קיטור, הסקה מרכזית, תעול והנחת קוי מים.

אריץ בע"מ

בית חרושת הראשון לאריני צמר בישראל
תל-אביב

המשרד: רח' לילינבלום 30 • בית החרושת רח' לבנה 12
טלפון 5727 • ת.ד. 1392

זלמן ירושלמי בע"מ

תל-אביב, רחוב אלנבי 129

טלפון 3109 ת.ד. 1039

תעשיה ומסחר בדים,
חבלים, חומים וסרטים

בנק הפועלים בערבון מוגבל

תל-אביב

המשרד הראשי: רח' מונטיפיורי 21
טלפון: 4296 7

משרד: רח' אלנבי 126
טלפון: 2907, 3037

הון המניות והרזרבה ליום 1.1.51	935,000.-	לי
מקדונות	16,600,000.-	לי
קרן תשלואות	4,800,000.-	לי
הלוואות	15,000,000.-	לי

סניפים: יפו, חולון, רמלה, לוד, מגדליה, באר שבע

מנהל עסקי בנק לכל ענפיהם

בימ"ס לחמרי בנין

שלמה ונציה ובניו

"שוק חקלאי" חברה לשווק
ואספקה בע"מ

טלפון 2307 • תל-אביב • ת.ד. 2018

יאב כ"ץ

רחוב אלנבי 123, ת.ד. 328, טלפון 3701
סוכני מכס ותחבורה, הובלה, בטוח והחסנה

סוכנים של משלחי חבילות
שי מצרפת וארצות הברית

"במעסר"

ביח"ר לתריסים מתקפלים
ולעבודות עץ

תל-אביב

גבעת הרצל 122

טלפון 4966

חב' אהרן רובינשטיין ושות' בע"מ

קבלני בנין

טבונים
כבושים
תעול

תל-אביב, רחוב מקוה ישראל 8

טל. 23-87

אספקה בע"מ

רח' עליה 43, תל-אביב

טלפון 3054

ביצור בע"מ

ההון הרשום 1,000,000.- לי
ההון המשולם ורזרבות 613,110.- לי

תל-אביב, רח' אחד העם 28, בנין פלטין
ת.ד. 1687 טל. 4577/8

האחים משולם

חברה למהסני ערובה בע"מ

טלפון 7213

חיפה ת. ד. 376

הארגז בע"מ

תעשיית עץ ומתכת

ת. ד. 106

תל-אביב

ט. 3755

מרכיבים לאוטובוסים ♦ אמבולנסים ♦ מרכיבי משא וכלי רכב שונים ♦
רהיטי פלדה ועץ למשרדים ♦ רהוט וציוד כפלדה ועץ עבור בתי חולים.
ספריות ובתי מסחר ♦ תיבות לאריזה מכל המינים והמדות ♦ הדפסה
בצבעים על עץ ♦ נגרות בנין

"עליון"

חברה א"י לתעשיית עורות בע"מ

טלפון 72

נתניה

צרני עור עליון המשובח ביותר במזרח התיכון

לשוחרי הימאות הישראלית
בכל אתר ואתר

חברת תעשיית "אבן וסיד"

תל-אביב

ירושלים

חיפה

לחלוצי הים

מרחיבי גבולות מדינתנו

שפע ברכות

הסתדרות הפועל המזרחי בישראל
על כל האיה ומוסדותיה

אגודה חקלאית שתופית של
משקים עברים בא"י בע"מ

"טנא"

תוצרת מובחרת של המשק העברי
ביצים ועופות, ירקות ופירות, חלב ותוצרתו

המרכז: תל-אביב, רח' צ'לנוב 21 טל. 2652

סניפים: ירושלים, רח' בצלאל 10 טל. 2321

חיפה, שוק תלפיות 112 טל. 4172

לסוללי נתיבה בימים

ברכת

בית החרושת למצות הראשון בירושלים

י. שימונוביץ ובניו

בנבעת שאול

לחלוצי הימאות הישראלית

ברכת

החברה המאוחדת לקידוח בע"מ

עמיד, חברה להספקה של התאחדות

האכרים בישראל בע"מ

כל מיני הספקה חקלאית - מחלקה למספוא

מחלקה טכנית - מחלקה לזרעים וחימיקליים

תל-אביב, רחוב ארכז מסחרי 66, טלפון 6008/9

עמיד - בע"מ

שווק תוצרת חקלאית

תל-אביב, רחוב וולפסון 50

חמת בע"מ

מפעלי מתכת וחלת יצחק

תל-אביב, ת. ד. 1944, טל. 3958

מתוך רשימת המוצרים שלנו:

כרום וסוללות אמבטיה

פרוז בנין

ססתומי השסאה

קונסטרוקציות ברזל

מיכלים ודודים

ציוד תעשייתי

מחלקה חדשה לצפוי כרום וניקל

"הקר" חברה להנדסה בע"מ

הרכבת מכונות וסדור בתי חרושת

תל-אביב, דרך פתח-תקה 9

ט. 5368 ♦ ת. ד. 1238

חברת פחם ישראל-פולין בע"מ

ISRAEL-POLAND COAL Co. PEHAM-Ltd.

HAIFA 47 KINGSWAY Phone 3413

חיפה, רחוב המלכים 47, טל. 3413

פחם פולני משלויה ממדרגה ראשונה

טעינה ישירה מאנית המחסן שלנו, "יוסף"

העוגנת בנמל חיפה ע"י שובר הגלים

למבסקיז בע"מ

תעשית עוד עליון

תל-אביב, רחוב מונטיפיורי 24, טלפון 5761

רמת-גן

חברת
"צמח"
בע"מ

רחוב סוקולוב

יצרני צנורות מגן לאינסטלציה חשמלית מטפוס, כרגמן

תל-ארזה בע"מ

חברה למחסני קרור בית חרושת לקרח

ירושלים, שכ' מחניים, רחוב שמואל הנביא
ת. ד. 1380 - טלפון 5757

מפעלי מתכת נהשון בע"מ

ירושלים ת. ד. 5050 טל. 3082

יצרני מנעולי בטחון
ובית יציקה הראשון לאותיות דפוס

צוף תנובה

משקה מדבש
מפוסטר ומבושל

מפעלי "נמליט" בע"מ חיפה

עמק זבולון, אזור התעשייה
המשרד: בנין הלואה וחסכון
מרכז מסחרי חדש

תעשיות: צנורות מלט לגשרים, השקאה ודרינג, מרצפות, לבנים,
רעפים, מוזאיקה ומדרגות.

טל. 7126 את 2662

ת. ד. 1435

מצות חרות בע"מ

רמת-גן, תל-אביב

טלפון 7319

המצה המצטיינת בטעמה

מצה זו חברה בע"מ

בית"ר למצות חיפה

טל. 3943

ת. ד. 1314

לימאות העברית - פאר המדינה

עלי והצליחיו

אשה קרסו ובנין בע"מ

סוכנים כלליים של:

סינקלר

שמני הסיכה המשובחים, תוצרת ארה"ב

משרדים: רח' החשמל 20=18 טל. 4723 ת"א

מחסן: דרך ראש פנה, טל. 5098 ת"א

5. פרומיין ובניו בע"מ

יצרני ביסקויט

ומוצרי קמח

תל-אביב

ת. ד. 1431

ירושלים

ת. ד. 590

מלאי

בע"מ

מרכז לשווק אריגי ישראל

דרך 19 בית דומנו, טל. 5790

אהרן הבר ושות' בימ"ס סיטונאי לצמר וצמר גפן
 נוסד ב-1912 בלודו ומ-1941 בארץ
 רחוב הרצל 23, תל-אביב ♦ הסניף: רח' נחלת בנימין 14
"השזירה" ביהוד לשזירה
 רח' סלמה, בית מן וברמן

"המגפר" בע"מ

בית חרושת למוצרי גומי
 המשרד הראשי ובית החרושת:
 מפרץ חיפה, ת. ד. חיפה 1335, טל. 7218

סניפים:

תל-אביב, רחוב הגליל 9, מול תחנת
 האוטובוסים המרכזית. —
 חיפה, רחוב אלנבי 14, טלפון 2195
 נעלי התעמלות — נעלי בית — נעלי רחוב —
 צנורות גומי וצנורות פלסטיקה — סוליות ועקבים
 מגומי — חלקי מכוניות — מוצרי אבניט —
 סרטים נעים — ציוד טכני — חידוש צמיגים

חברה א"י לחוטי חשמל בע"מ

THE ELECTRIC WIRE CO. OF PALESTINE LTD.

"ולטה"

בית חרושת לצרכי חשמל בע"מ

חיפה

המשרד: רחוב הנמל 59

טלפון 3023 ת.ד. 1315

**החברה המאוחדת לצנורות
 ולמסחר ותעשייה בע"מ**

רחוב לילינבלום 39

ת.ד. 529 טלפון 2135

תל-אביב

מצרכי חשמל קנו החשמל והפנס
 אך ורק אצל

תל-אביב, רח' אלנבי 86, טל. 2238

רמת-גן, רחוב ביאליק 21
 ותקבלו שרות של מוסמים מחירים נוחים

מפעלי זבובית ארצישראליים
"פניציה" בע"מ

ח.ס.ה

תיבת דאר 168, טלפונים 7239, 7289, 7365

הנהלת העסקים:

פניציה בע"מ, דרך יפו תל-אביב 7, טל. 6031

מכשירי "פניציה" בע"מ

ירושלים

תיבת דאר 342, טלפון 4775

"לנרו" בית חרשת לאמיל בע"מ

חיפה, טלפון 7286, ת.ד. 851

כלי מטבח •• שלטי אמיל

"חברת גרב"

טלפון 7217 רמת-גן

גרבי גבירות
 גרבי גברים
 גרבי ילדים
 מכל המינים

בית חרושת לגרבים

ארגמן

מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
 בני ברק טלפון 7197/8

חברת החמצן לישראל

האחים מילר

ביחוד לחמצן אצטלין וממליזציה

טל. 7215
 בבית חרושת

טל. 3295
 במשרד

חיפה, ת.ד. 290

"פחר"

תעשיית קרמיקה בע"מ

מפרץ חיפה ≡ מרכז התעשייה ≡ טלפון 7318

מז
טחנת קמח
חיפה

ת. ד. 686
טלפון 2978

גפרורים
למעשנים וצרכי בית

נור

חברה לתעשיית גפרורים
חיפה

„כרמן“ חברה מזרחית בע"מ

סוכנות אניות / משלוח סחורות / בטוח
תל-אביב, ת. ד. 1246, רח' לילינבלום 19, טל. 4831
חיפה, ת. ד. 1354, רח' המלכים 47, טל. 2587
משרד רשום: ירושלים, בית מצפה, רחוב יפו.

כרמית בע"מ תעשיית כימית

סבון רך וסבון נוזל בשביל אניות
חיפה ת. ד. 282 טל. 7228

חברה ארץ-ישראלית
לתעשיית זכוכית

„גביש“
בע"מ

נ. פלדמן ובנו בע"מ

חיפה רחוב המלכים 57 טל. 2522
תל-אביב רחוב הגליל 9 טל. 2571

מכונות ומכשירים להקלאות

בתי יציקה
„וולקו“ בע"מ

חיפה

ת. ד. 624

טל. 7104

הזרע

אגודה שתופית לגידול ולהספקת זרעים בע"מ חיפה

זרעי ירקות מכל המינים
זרעי פרחים
זרעי פלחה ומספוא מבוררים

דרשו את הזרעים שלנו רק
באריזה אוריגינלית חתומה

הספקה לבתי המסחר על ידי:
המשביד המרכזי בע"מ
המשביד זרעים
חיפה ת. ד. 295

MIFAL
MANUFACTURERS
of
COLD GLUE

HAIFA
P. O. B. 1649

מפעל
בית חרושת לדבק קר

חיפה
ת. ד. 1649

פלקרמיק

מפרץ חיפה, ת. ד. 888

תעשיית קרמיקה אמנותית ושמושית

„צבע“

תעשיית מזרחית לצבעים בע"מ

חיפה, ת. ד. 775

מפרץ חיפה

ת. ד. 1051

טלפון 7214

זנלכל בע"מ

בית חרושת
לשמורי פירות וירקות
ריבות ומיצים

בית חרושת

"מצות ארצנו"

רחוב בר-כוכבא 32 פתח תקוה

"זיזו" בע"מ מפעלים כימיים

טלפון 7204 תל-אביב ת. ד. 1240

חמרי נקוי וכביסה
סודיום - היפוכלורית

"ארז" חברה להספקת צרכי חשמל,
קרור והנדסה בע"מ

המשרד הראשי בית-חשמל בית מלאכה לקרור
שער פלמר 4 רח' הרצל 57 רח' שבתי לוי 16

חיפה, ת. ד. 1485

טלפונים 4004, 6239

מברקים: ארוז חיפה

א. סברנסקי

ביח"ר לקונסטרוקציות ברזל
וכל מיני עבודות מתכת

רחוב נצרת, מול תחנת הכח הישנה
חיפה ט. ל. 4797

ש. ביין ושות' בע"מ

חיפה, רחוב הבנקים 11, ת. ד. 536, טלפון 3300

זכוכית לבנינים, רהיטים, מכוניות וכו'
מראות, כלים מזכוכית, בקבוקים וכו'

"קריר" חברה לקרור והחסנה בע"מ

ירושלים - תל ארזה
ת. ד. 1245 טלטון 5610
בית חרושת לקרח ומחסני קרור

"צרכן"

אגודה שיתופית בחיפה בע"מ

"החקלאות"

אגודה הדדית לאחריות המקנה בע"מ

בית מסחר תבואות, זרעים ומספוא

אפרים קרסניצקי

רחב הנמל 51, חיפה, טלפון 3562

לחלוצי הימאות הישראלית
המפלסים לנו נתיבה בימים

ב ר כ ת

5. גליקמן בע"מ, חיפה

טל. 3172

למקדמי

הספנות

העברית

ברכת

בימ"ס

ל. גליקמן בע"מ

תל-אביב - חיפה - ירושלים

ב. לוריה בע"מ

רחוב המלכים 35, חיפה, טלפון 3539 ת. ד. 1595

חבלים, בדים, חוטים,

צרכי דיג וחקלאות

הספקה לאניות

שרותי ים בע"מ

עמילות מכס ו ספנות ו הובלה ו בטוח

חיפה, רחוב המלכים 61
טל. 6339 . ת. ד. 1347

ש. פרידמן ושות'

שחרור, רטום ומשלוח סחורות, קומיסיון
טובני מבס מורשים
אקספרטים מוסמכים להמרי בנין

חיפה, רח' המלכים 37, חדרים 31-30
ת. ד. 1716 טל. 6376

"העמק"

קואופרטיב להובלת משאות בע"מ

עפולה
חיפה, רח' הנמל 59
תל-אביב, רח' עליה 31
מל. 9
מל. 6371
מל. 5630

חיים זהבי

שחרור סחורות אמנם - הובלה בינלאומית
ביטוח - הובלה באויר - סוכן אניות
סוכנים בכל חלקי התבל

חיפה, דרך יפו 9, ת. ד. 3031, מל. 3540
כתבת למברקים: "זהבחי"

סוכנות מיוחדת לאניות בע"מ

טובני אניות

המשרד הראשי: חיפה, רח' הנמל 51
סניף: תל-אביב
ת. ד. 1257, טל. 2135
ת. ד. 97, טל. 3672

לחלוצי הים

מדהיבי גבולות מדינתנו
שפע ברכות

התאחדות בעלי התעשייה
בישראל

בנק ארצישראלי לתעשייה

בערבון מוגבל

תל-אביב, רחוב מונטפיורי 13
טלפונים 12-13-4311, ת. ד. 2297

חיפה, מרכז מסחרי חדש, בית בוביס
טלפון 2367

כל עסקי בנק של בעלי תעשייה
הלואות, נכיון שמרות, אשראים
דוקומנטריים בתנאים נוחים

מחלקה מיוחדת לעניני בטוח תעשיתי

קופה עממית חולון

אגודה שיתופית בע"מ

מקבלת חברים חדשים, סקדונות, חסכוניות עובר ושב והשלשות
בנות הלואות וערבויות לחבריה, ומנכה שטרות מסחריים
ושל שכר דירה

מעבירה כספים ומיסמכים לגביה בכל רחבי הארץ
משכירה תאי משמרת (סניפים) בתנאים נוחים

יוסף ארמן את' בראון

סוכנות אניות • עמילות ועבודות בית מכס • טרנזיט

חיפה, רח' הנמל 59

ת. ד. 301 - מלפון 3623 - למלגרמות: HAKOP HAIFA

"עמיל"

שותפות לשחרור מכס

אימפורם • אקספורם • הובלה • אחריות

חיפה, רח' המלכים 41

מל. 2529, ת. ד. 3034

יצחק פולינובסקי

ספנות, עמילות במכס, הובלה, ביטוח

רחוב המלכים 47, טלפון 6545

חיפה, ת. ד. 1219

החברה המזרחית

למחסני ערובה בע"מ

חיפה, ת. ד. 36

מרדכי אמסלם

חיפה, רחוב הנמל 53

מלפון 6051, ת. ד. 610

שחרור מכס וסוכן אניות

"שלב"

הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ

הובלת משאות לכל חלקי הארץ

המשרד הראשי: ת"א, מקוה ישראל 8

תל-אביב	חיפה	ירושלים	פתח-תקוה	רחובות	טבריה	באר-שבע
טל. 3986, 4641, 4618	טל. 4394	טל. 3026	טל. 231	טל. 232	טל. 211	טל. 33

קבוצת אחים בע"מ תל-אביב

מקבלים ומוציאים לפועל באחריות גמורה עבודות אספלט ובדוד גגות, בריכות שחיה והשקאה, מדרכות, כבישים. מחלקה מיוחדת לתיקוני גגות אספלט כמו כן נמצא למכירה צבע אספלט לק

תל-אביב, רחוב פינסקר 27, טלפון 2456

עצמון

מחסי ערובה בע"מ

החסנה / סוכני מכס / סוכני אניות
הובלה ימית / בטוח / סבלות מכנית

תל-אביב, רח' לילינבלום 11
טלפון 2485 / ת. ד. 698
חיפה, רח' הנמל 14 (בית מעדן)
טל. 6356, 66196 / ת. ד. 1466
ירושלים, בנין סנסור
טלפון 5270 / ת. ד. 951

בנק זרובבל

אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
מוסד כספי מרכזי של הקואופרציה האשראית בישראל

תל-אביב, רחוב לילינבלום 32
טלפון 5365

ניר בערבון מוגבל

מוסד כספי להתישבות העובדת

ההון הרשום 1.050.000.- ל"י
ההון הנפרע עם רזרבות 1.225.000.-
אגרות חוב במחזור 925.350.-
תל-אביב, שד' רוסשילד 28, טל. 4423/4, ת. ד. 1294

להלוצי הים

מרחיבי גבולות מדינתנו

ש פ ע ב ר כ ו ת

מרכז הקואופרציה ומוסדותיו

תל-אביב, רחוב מקוה ישראל 6, טלפון 4698

גאות ושפע בים וביבשה
להאדרתה וחזקה
של מדינת ישראל ועובדיה

לשכת המס המרכזית

תל-אביב, משרדי הועה"פ של ההסתדרות

מרכז "הפועל"

באדץ ישראל

טקסי "מונטיפיורי"

תל-אביב, רחוב מונטיפיורי 26
פנת אלנבי (פיי ריבולי) טלפון 5182

לנמל תל-אביב -

ל. יום הים

כה לחי!

יתרחב הנמל ויתעמקו מימיו!

קבוצת הסבלים

בנמל תל-אביב

החברה הארצית לעבודות עפר בישראל

מוציאה לפועל עבודות סקול, חרישים, נקוו תעלות השקאה, בונה מעפר מקוי מים וברכות דגים. יישור שטחים לשכונים, פלוס דרכים לכבישים, בנין סוללות למסילות ברזל, לכל סוגי קרקע ובכל שטחי הארץ. בציוד חדיש של מחפרים, טרקטורים, דחפורים, וסקרייפרים אוטומטיים מהגדולים והחדישים ביותר.

"חריש" חברה קואופרטיבית חקלאית בע"מ

טלפון 3122

תל-אביב, רח' אלנבי 125

מחסני ברזל בע"מ

תל-אביב
ירושלים
חיפה

המשרד הראשי:
רח' לילינבלום 39
ת.ד. 50 טלפון 5116
יבוא ומכירה של ברזל
פסים ופחים מכל הסוגים

מחסני עצים בע"מ

המשרד הראשי:
רחוב לינבלום 39
ת.ד. 1772 טלפון 5979

עצים לבנין ולרהיטים

מחסני ערובה ארצישראלים בע"מ

מקום ז. שרייבר נוסד 1924
תל-אביב, רח' אחד העם 30 ת.ד. 1789, טל. 4-6353
מברקים: פאלבונד
מחסני ערובה ופרטיים - שחרור ממכס - הובלה בין
לאומית סוכני אניות - בטוח - סוכני הערכה לבטוח

אוקינוס חברה בע"מ

עמילות מכס • הובלה כללית • בטוח ימי
חיפה, רח' הנמל. בית קרויזבאים
ת.ד. 697 טל. 3206

סוכנות אניות מזרחית בע"מ

נסיעות, תיירות
משלוח, שחרור ממכס, הובלה ובטוח
סוכנים מוסמכים של י.א.ס.א.
ירושלים, רחוב כרש מס. 4
טלפון 3004 ת.ד. 458

חברה

להנדסה חקלאית לישראל בע"מ

חיפה, בנין אגריפל, רחוב הנמל 48
ת.ד. 306 טלפון 4613, 4986

אפרים יודלוביץ ובניו

תל-אביב, רחוב הרצל 110

המכונה האידיאלית לנסירת כל סוגי עבודות העץ

בעלת הפטנטים האלה:

1. ראש רגיש המונע קריעת משורים, בעל 9 מסיכי כדורים, פטנט מס' 4997.
2. זווית מיקרומסרית, פטנט מס' 4672.
3. התאמה מכנית של כוון המשור, פטנט מס. 4224.

המכונה מונעת ע"י מוטור בן 5-8 כ"ס בהתאם לצורך הקונה
אור פנימי ושכלולים שונים המקילים לעובד את השימוש במכונה
מספר סיבובי המכונה 600 לדקה.

מרדכי מנו

סוכן אניות והובלה

עומד לשרות הקהל המסחרי בכל עניני הובלה ימית
ת.ד. 3003 חיפה טלפון 66040

לכל יורדי הים לחג הים העברי

ברכות

המשביר המרכזי בע"מ

מבאר-שבע

ועד דן

איז...

נשמורי

טרימז

בנק הפועלים בערבון מוגבל תל-אביב

המשרד הראשי: רח' מונטיפיורי 21. טלפון: 4296/7
משרד: רח' אלנבי 126. טלפון: 3037. 2907

הון מניות ורזרבות ליום	1.1.51	935,000.-	לי
פקדונות	"	16,600,000.-	"
קרנות להלוואות	"	4,800,000.-	"
הלוואות	"	15,000,000.-	"

סניפים: יפו, חולון, רמלה, לוד, מגדל-גד, באר-שבע

מוהל עסקי בנק לכל ענפיהם

קשת בע"מ

נוסד 1933

מצבעה מקסטילית

מחלקה מיוחדת לנקוי יבש

בית הרושת:

רחת-גן - טל. 7103

סניפים:

תל-אביב

חיפה

ירושלים

ליורדי הים באניות
עושי מלאכה במים רבים

הנהלת

"אתא" חברה לטכסטיל בע"מ
בפר אתא

„תחבורה“

אגודה חקלאית שתופית
של משקי העובדים להובלה בע"מ

משרדים ראשיים:

תל-אביב: רח' עקיבא איגר 7
טלפון 2709 - 5197

חיפה: רח' הנמל 53, טל. 2381
ירושלים: רח' סטורס 10, טל. 2990

סניפים בכל חלקי הארץ

עתיד

חברה לשרות ימי בע"מ

החברה החלוצית
בספנות העברית

הסוכנים המנהלים:

אחים ברנט את בורכרד
בע"מ

החברה הלונדונית-ישראלית למסחר בע"מ

טלפון 2959 ת.ד. 1264
תל-אביב, רחוב אלנבי 105

בא-כח:

הברק
קפטול
פעמון

שרות מהיר ומדויק

אהרן רוזנפלד

סוכן אניות

עומד לשרות הקהל המסחרי
בכל עיני הובלה ימית

חיפה

ת.ד. 74 טלפון 4241/2

סניפים:

תל-אביב-יפו - ירושלים

בנק

קופת עם

בע"מ

תל-אביב
ירושלים
חיפה

עסקי בנק
בתנאים נוחים

מחלקה
לניירות-ערך

באייכח

„פרודנשל“
חברת אחריות בע"מ

במלאת שנה לאסון א/ק „מסדה“

בו נספו שלשת חברינו

בורובסקי שרגא ז"ל

פלדשטיין יוסף ז"ל

קליין שלום ז"ל

עומדים דום לזכרם - קואופרטיב „אופיר“ וצוות אניתם - א/מ „השלשה“
בקומסיות ימאות ישראל - נר לנשמתם

הוצאת "מסדה"

ספרי - למוד חדשים לשנת תשי"א לבית-הספר העממי ולכיתות המקבילות בבית-ספר התיכון

אסיף. מבחר דברי שירה מאת ד. שמעוני.

פואמות, בלדות, אידיליות, משלים, שירים. בשביל כתי-הספר.

שבילים במבט. מאת ד. בן - עזרא, 5. גרוון ופ. זומר.

לכיתה ה'. מעובד בהתאם לחכנית - הלמודים החדשה, שנקבעה

ע"י מחלקת החינוך. הספר מנוקד כולו ובו ציורים רבים.

הופיעו מהדורות חדשות לכיתות ו' וז'.

תבל ויושביה - מאת אליצור פסקין.

הופיע ספר ב' של ארצות הים התיכון: דרום אירופה. עד

עתה יצאו לאור: א) ארצות המזרח התיכון; ב) ארצות הים התיכון -

צפון אפריקה; ג) יבשת אפריקה. כל הספרים מנוקדים (פרט ל"יבשת

אפריקה") ומלווים תמונות רבות.

עם ישראל בארצו ובנכר - מאת א. אבידור וי. ספיבק.

חלק ב' - מחורבן ביתר ועד המהפכה הצרפתית.

חלק א' - תקופות בית ראשון ובית שני (אושר ע"י מחלקת

החינוך). כל פרק בספרים אלה מסתיים בסיכום קצר, שיש בו משום

חזרה ושינון לתלמיד. ואף כל חלק צולפה חוברת של פרקי - קריאה,

כדי לקרב את התלמיד אל חומר ראשוני של מקורות.

ספר החשבון - מאת ז. אריאל וי. בר - סלע (ברסלבסקי).

לכיתה ב'. לפי שיטת-לימוד חדשה, מורחב, מוכפל בהיקפו

מנוקד ומלווה ציורים רבים. שאר חלקי ספר החשבון, לכיתות ג' - ה,

מופיעים במהדורות חדשות בלי שינויים.

כתיבת ארץ-ישראל - מאת ת. אנוך.

יבואנים • יצואנים • סוכני פרי-הדר

באי כח תעשיות הולנדיות למשי מלאכותי, כימיקליים, צרכי מזון; כדי חלב ופרמצוטיקה

אמיל ויסר את פ. שילר בע"מ

רחוב אחד העם 15, ת. ד. 2119
מברקים: PAYAK טלפון: 2451

קפת מלוה של הפועל המזרחי בא"י בע"מ

תל-אביב, רח' אחד העם 108, טל. 4474-66755

סניפים: ירושלים, רח' הרצל בית כורי, טל. 5181

נחניה, רח' הרצל בית מוברמן, טל. 210

כל עסקי בנק ≡ מחלקה מיוחדת לכל סוגי בטוח

"ה ב ו נ ה"

חברה קבלנית לבנין של הפועל-המזרחי

מ ר צ י א פ ס ע 5: עבודות בנין צבוריות ופרטיות בעיר ובכפר
המשרד הראשי:

תל-אביב, רח'אחד העם 35, טלפון 2874

ס נ י פ י מ :

ירושלים, רח' בן יהודה 3, טלפון 4015

חיפה, רחוב לונץ 7א, טלפון 3163

רהובות, רחוב הרצל 194, טלפון 269
נתניה.

חברת א"י לתעשיית זכוכית

"ג ב י ש" בע"מ

ראשון לציון - טלפון 261

מ י צ ר ת: כלי בית ומטבח. • בקבוקים

וצנצנות לתעשייה. • סך: כ-300 מוצרים.

סוכנויות: תל-אביב, חיפה, יפה.

תל-אביב: טופלסקי, החלוצים 20

סלוגר, נחלת בנימין 115

המשביר המרכזי, סלמה

חיפה: ד"ר י. גובומאסט, הנמל 13

פרידברג, הכניס 5

ירושלים: מ. פרנד, אגריסט 165

"הימה"

המפעלים הישראליים למספנות והנדסה בע"מ

בתי מלאכה ויציקה

קבלנים לעבודות הצי והממשלה

כל סוגי תקון אניות

בניית סירות וספינות מפלדה

מפרץ חיפה

אזור התעשייה

הצינקוגרפיות המאוחדות בע"מ

תל-אביב, רחוב ליינבלום 12, ת. ד. 407, טלפון 2532

סולר-בונה בע"מ

המרכז הקבלני של ההסתדרות הכללית

של העובדים העברים בישראל

המשרד הרשום:

חיפה רח' הנמל, בנין סולר בונה

ת. ד. 563 טל. 4311-5

מ ש ר ד י מ :

תל-אביב רחוב אלבני 111

טל. 6031-7

ירושלים רחוב בן יהודה 1

ת. ד. 1344 טל. 4315-7

"תרזיה"

בית הרושת לנגרות בע"מ

ת. ד. 14 •• טלפון 219

ראשון לציון

בי"ח הגדול והמשוכלל ביותר בארץ לייצור רהיטים

ועבודות נגרות לבנין מכל המינים והסוגים.